

ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΥΧΗ, ΑΓΑΘΗ,

ΕΔΩΞΕ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΝΕΑΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΩΣ ΠΙΕΡΙΑΣ "Ο ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ,"

ΕΠΑΙΝΕΣΑΙ

ΔΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ" Ν. ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ

Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Αρ. Φύλλου 134 Ιανουάριος - Αύγουστος (Καλαντάρης - Αλωνάρης) 2020

Βράβευση εισακτέων μαθητών σε Α.Ε.Ι και Τ.Ε.Ι. με Οφίτικη καταγωγή

Το βραβείο «Χρήστος Τερζίδης» απονεμήθηκε και φέτος στους εισακτέους μαθητές σε Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της χώρας μας με Οφίτικη Καταγωγή.

Η απονομή έγινε στην εκδήλωση κοπής της βασιλόπιτας του συλλόγου μας, που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 25 Ιανουαρίου 2020 στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του συλλόγου στη Νέα Τραπεζούντα.

Με το βραβείο «Χρήστος Τερζίδης», φέτος βραβεύθηκαν οι εξής:

Η **Μαγιάνα Μαρία** του Νικολάου και της Ελέ-

νης Μαυροπούλου, για την εισαγωγή της στη Σχολή Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Η **Νταμπώση Αναστασία**, για την εισαγωγή της στο Τμήμα Φυσικοθεραπείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Ο **Τερζίδης Πολυχρόνης** του Σταύρου και της Ευθυμίας Ζαγκλιβέρη, για την εισαγωγή του στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Α.Π.Θ.

Συνέχεια στη σελ. 5

Γνωστοποίηση

Αγαπητοί συνδρομητές και συνδρομήτριες της εφημερίδας των Οφίτικων Νέων, εκ των προτέρων ζητούμε συγγνώμη για την χρονικά καθυστερούμενη έκδοση της εφημερίδας μας, καθυστέρηση που όπως καταλαβαίνουμε όλοι οφείλεται στα μέτρα που επιβλήθηκαν λόγω του ιού του κορωνοϊού, που επηρέασαν τόσο την ομαλή λειτουργία του συλλόγου μας όπως και όλων των συλλόγων του Ν.Πιερίας, όσο και την έγκαιρη έκδοση της εφημερίδας μας.

Με ανενεργούς τους συνεργάτες των Οφίτικων Νέων (δακτυλογράφος – στοιχειοθέτης – τυπογραφείο) έως και τις αρχές Ιουνίου, και την ματαίωση όλων των εκδηλώσεων του συλλόγου (Υψηλάντεια – Οφίτικο Συναπάντημα – Υψηλάντειος Αγώνας Δρόμου) η σύνταξη ύλης της εφημερίδας κατέστη δύσκολη με αποτέλεσμα το παρόν φύλλο που κρατάτε στα χέρια σας να είναι το πρώτο του τρέχοντος έτους. Στόχο έχει η συντακτική επιτροπή να εκδώσει άλλα δύο (2) φύλλα έως το τέλος του χρόνου.

Ευχαριστούμε για την κατανόηση.

Η Συντακτική Επιτροπή της εφημερίδας «Οφίτικα Νέα»

Μία κόκκινη κλωστή

Παιδική εκδήλωση στην αίθουσα του συλλόγου

Την Παρασκευή 14 Φεβρουαρίου 2020, η παραμυθού Ανθή Θάνου ταξίδεψε με τα παιδιά του νηπιαγωγείου Ν.Τραπεζούντας, Χράνης, Σεβαστής και με τα παιδιά του Δημοτικού Σχολείου Κ.Αγ.Ιωάννη και Χράνης πάνω σε μία κόκκινη κλωστή, στον χώρο του πολιτιστικού ποντιακού συλλόγου «Αλέξανδρος Υψηλάντης»

Μια κόκκινη κλωστή κύλησε στο χρόνο και έδειξε στα παιδιά τα βήματα για τη ζωή. Φορώντας τα σιδερένια τους παπούτσια, ξεκίνησαν να περπατάνε στα μονοπάτια των μύθων και των παραμυθιών της ελληνικής και παγκόσμιας προφορικής παράδοσης.

Τα λαϊκά παραμύθια αποκαλύπτουν πτυχές της ανθρώπινης συμπεριφοράς που οδηγούν στην κατανόηση της ανθρώπινης φύσης. Ακολουθούμε τους ήρωες των παραμυθιών στο ταξίδι τους και κάνουμε κι εμείς ένα φανταστικό ταξίδι, γνωρίζοντας ηθικές αξίες, ανθρώπινα δικαιώματα, τον αληθινό κόσμο μέσα από τις διηγήσεις του λαού μας.

Η δράση αυτή ήταν μια πρόβα ζωής για τα παιδιά καθώς ακολουθούσαν τον ήρωα σε όλες του τις δοκιμασίες και συνέπασχαν μαζί του. Το τέλος των παραμυθιών ήταν αντάξιο κάθε προσμονής, οδήγησε στην δικαίωση και στην ευτυχία, στην ωριμότητα και την αυτονομία. Στόχος ήταν η ψυχαγωγία, η διασκέδαση αλλά και η παραμυθιοπαρηγοριά, που τόσο ανάγκη έχουμε στους δύσκολους καιρούς που ζούμε. Οι ήρωες ζωντάνεψαν με τη φωνή, την κίνηση, τη μιμική της αφηγήτριας Ανθής Θάνου και η μουσική από το ακορντεόν, την κιθάρα και τα μικρά κρουστά του Αλέξανδρου Μακρή συντρόφευσε τους ήρωες και τραγούδησε τα κατορθώματά τους.

Ευχαριστούμε το διοικητικό συμβούλιο του συλλόγου για την παραχώρηση της αίθουσας και την θετική του στάση στις δράσεις των σχολείων.

Οι εκπαιδευτικοί του Νηπιαγωγείου Ν. Τραπεζούντας - Κάτω Αγίου Ιωάννη

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ

Οι ποντιακοί σύλλογοι Πιερίας σε συνεργασία με την Αντιπεριφέρεια Πιερίας και τον Δήμο Κατερίνης πραγματοποίησαν μια λιτή και μικρής έκτασης εκδήλωση λόγω του κορωνοϊού, για τα θύματα της Γενοκτονίας των Ποντίων.

Την Κυριακή 24 Μαΐου στον Μητροπολιτικό Ναό Θείας Αναλήψεως Κατερίνης τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση παρουσία των εκπροσώπων των τοπικών αρχών, και εκπροσώπων των ποντιακών συλλόγων.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, χαιρετισμό και λόγο απήυθνε η εκπρόσωπος των ποντιακών συλλόγων κ. Βαρυτιμίδου Νόπη.

Στη συνέχεια ακολούθησε η καθιερωμένη κατάθεση στεφάνων στο Μνημείο Γενοκτονίας από εκπροσώπους όλων των φορέων του Νομού Πιερίας.

Συλλυπητήρια

- * Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου εκφράζει τα θερμά και ειλικρινή του συλλυπητήρια στην οικογένεια του εκλιπόντος, του αγαπητού Χρήστου Τσενεκίδη.
- * Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου εκφράζει τα θερμά και ειλικρινή του συλλυπητήρια στην οικογένεια του εκλιπόντος, του αγαπητού Πόλιου Παπαγιαννίδη.
- * Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου εκφράζει τα θερμά και ειλικρινή του συλλυπητήρια στην οικογένεια του εκλιπόντος, του αγαπητού Κώστα Αλεξίου πρώην προέδρου της Ε.Σ.Σ.ΚΕ.ΔΥ.Μ. και υποστηρικτή του τουρνουά σκακιού των «Υψηλαντίων».

Αιωνία τους η μνήμη.

Από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου
«Αλέξανδρος Υψηλάντης» Νέας Τραπεζούντας

Γνωστοποίηση - Ανακοίνωση

Αγαπητοί συνδρομητές – συνδρομήτριες των Οφίτικων Νέων, με την παρούσα ανακοίνωση σας γνωστοποιούμε ότι όσοι επιθυμούν να λαμβάνουν την εφημερίδα σε ηλεκτρονική μορφή να μας δηλώσουν το EMAIL τους στο EMAIL του συλλόγου info@ipsilantis.gr, βοηθώντας με αυτόν τον τρόπο τον σύλλογο ώστε να μειώσει σημαντικά τα

έξοδα έκδοσης της εφημερίδας, τον χρόνο έκδοσής της ακόμα και για περιβαλλοντικούς λόγους (λιγότερο χαρτί – φάκελοι κ.τ.λ.). Η αποστολή της εφημερίδας γίνεται άμεσα, την επομένη της έκδοσής της και θα κινήσει από το πρώτο φύλλο του νέου χρόνου, γι' αυτό εγκαιρίως να μας γνωστοποιήσετε τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ ΓΙΑ ΤΑ «ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Γεωργίου Ελένη	20 €
Τερζίδου Πετ. Δήμητρα	10 €
Κοκκινίδης Ηλίας	20 €
Μερτύρης Ιωάννης	20 €
Στρατηγοπούλου Παρθένα	15 €
Αβραμίδης Στ. Αναστάσιος	20 €
Αραβίδου Γ. Άννα	10 €
Αραβίδης Στ. Γεώργιος	10 €
Αραβίδης Γ. Σταύρος	10 €
Σεϊταρίδης Δημ. Βασίλειος	30 €
Εφραιμίδης Νικ. Κωνσταντίνος	10 €
Εφραιμίδης Αιμίλιος	10 €
Αντωνίου Κωνσταντίνος	10 €
Βασιλειάδης Ι. Μιχαήλ	20 €
Βασιλειάδης Μ. Ιωάννης	10 €
Βασιλειάδου Μ. Στυλιανή	10 €
Πανόπουλος Κωνσταντίνος	10 €
Τσικοπούλου-Μαρινοπούλου Γεωργία	10 €
Φωκαΐδου Ρούλα	10 €
Ραπτοπούλου Ελένη	20 €
Σεϊταρίδου Μιχ. Όλγα	20 €
Χατζηιωαννίδης Σάββας	10 €
Εφραιμίδης Χαρ. Παναγιώτης	30 €
Κουμπρίδης Ηλίας	10 €
Εφραιμίδης Π. Μιχαήλ	10 €
Αραβίδης Αρ. Κωνσταντίνος	10 €
Αβραμίδης Παναγιώτης	10 €
Αβραμίδης Δημήτριος	20 €
Τερζίδης Β. Αναστάσιος	20 €
Σεϊταρίδης Ιορ. Σταύρος	20 €
Κωτίδης Κωνσταντίνος	10 €
Κωτίδης Κων. Γεώργιος	10 €
Πετρίδου Βασιλική	10 €
Πετρίδης Σ. Γεώργιος	10 €
Χατζηιωαννίδου Ουρανία	10 €
Βασιλειάδης Ι. Παύλος	10 €
Παπαδόπουλος Αλ. Βασίλειος	10 €
Φωτιάδου-Πετρίδου Δέσποινα	20 €
Βαρυτιμίδου-Χανδόλια Ροδή	10 €
Σπανίδου-Σαββίδου Χριστίνα	10 €
Σπανίδου-Κυρμανίδου Μαρία	10 €
Σπανίδου-Χατζηπαναγιωτίδου Βασιλική	10 €
Γρηγοριάδης Δημοσθένης	20 €
Γρηγοριάδης Ιωάννης	10 €
Γρηγοριάδης Δημήτριος	10 €
Σουντουλίδης Πέτρος	10 €
Αραβίδης Αρ. Χαράλαμπος	30 €
Ιωαννίδης Κων. Χρήστος	50 €
Ιακωβίδου Σοφία	25 €
Σισμανίδου Ζωή	20 €
Παναγιωτίδης Θωμάς	10 €
Μιχαηλίδου Ολυμπία	10 €
Γεωργιάδης Πετ. Χρήστος	20 €
Τατσιδου Έυα	20 €
Στρατηγοπούλου Δέσποινα	10 €
Σπανίδου Ευγενία	20 €
Τερζίδης Στ. Βασίλειος	50 €
Ταγκαλίδης Αμανάτιος	50 €

ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

**Δίμηνη έκδοση
ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"
Ν. ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ**

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο ο πρόεδρος του Συλλόγου
ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Βασίλης Παραδεισόπουλος 6937054415

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Τηλέφωνο - Fax: 23510 91291, E-mail: info@ipsilantis.gr
WEB SITE: www.ipsilantis.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Δ.Σ. Συλλόγου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βασίλης Παραδεισόπουλος

Σεϊταρίδης Δημοσθένης

Τερζίδης Βασίλειος

Φιλολογική επιμέλεια: Ζανέτα Κλεοπάτρα

Σελιδοποίηση: Σπύρος Κανελλάτος

Εκτύπωση: Τυπογραφείο "Παναγιωτής" - 23510 23625

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Φυσικά πρόσωπα: 10 ευρώ

Σύλλογοι - Κοινότητες: 30 ευρώ

Τράπεζες - Επιχειρήσεις Α.Ε. 45 ευρώ

Εξωτερικού:

Για χώρες Ευρώπης 25 ευρώ

Για άλλες Ηπείρους 30 δολ. ΗΠΑ

Επιταγές - εμβάσματα:

Εφραιμίδης Βασίλης - Ταμίας (6976806391)

60100 Νέα Τραπεζούντα

*Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή μη δεν επιστρέφονται

*Τα κείμενα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους και όχι του Συλλόγου "ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Μην ξεχνάτε να τακτοποιήσετε την συνδρομή σας για τα «ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

στους ανταποκριτές μας:

Σταυριανίδη Σταύρο, τηλ. 6973496145.

στον ταμία του συλλόγου:

Εφραιμίδη Βασίλειο τηλ. 6976806391,

Ταχυδρομικώς, με εντολή, με τα στοιχεία:

Μορφωτικός Ποντιακός Σύλλογος Αλέξανδρος Υψηλάντης Νέας Τραπεζούντας Πιερίας Τ.Θ.

8004 ΤΚ 60100 Κατερίνη Πιερίας.

Μέσω τραπεζών για συνδρομητές εσωτερικού και εξωτερικού στους κάτωθι λογαριασμούς:

Εθνική Τράπεζα Ελλάδας:

373/296174-11

IBAN: GR 6001103730000037329617411

Eurobank Εργασίας:

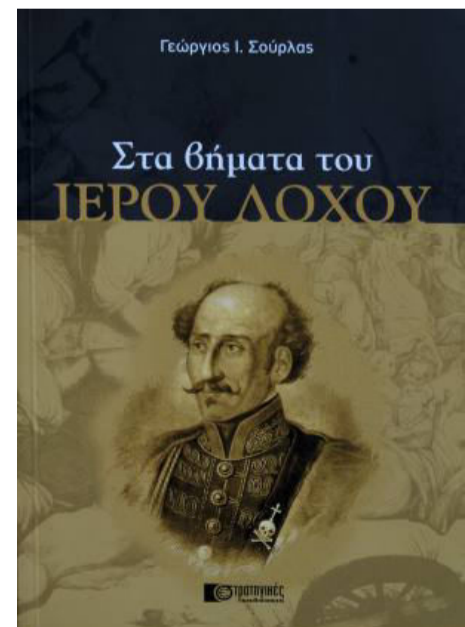
0026-0210-15-0100477219

IBAN: GR 9402602100000150100477219

Στην κατάθεση μέσω τραπεζών θα πρέπει να αναγράφονται τα στοιχεία του καταθέτη για να αποσταλεί και η σχετική απόδειξη από το ταμείο του Συλλόγου.

Εκ του Δ.Σ. του Συλλόγου

Παρουσίαση βιβλίου

Αυτό το εξαιρετικό βιβλίο του κ. Γεωργίου Σούρλα με τίτλο «Στα βήματα του Ιερού Λόχου» διατίθεται από τον σύλλογο μας και ευρίσκεται στην δανειστική βιβλιοθήκη του συλλόγου. Για περισσότερες πληροφορίες στην υπεύθυνη βιβλιοθήκης και μέλος του Δ.Σ. κ. Ελένη Αδαμίδου και στον πρόεδρο του Δ.Σ. κ. Βασίλειο Παραδεισόπουλο.

τα ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ μας

Γεννήσεις:

Την Κυριακή 19 Ιανουαρίου 2020, ο Ζανέτας Αναστάσιος του Ιωακείμ και η Μαρία Ιωαννίδου απέκτησαν αγόρι.

Την Μ.Πέμπτη 16 Απριλίου 2020, ο Χαραλαμπίδης Κωνσταντίνος του Νικολάου και η Ασλανίδου Άννα απέκτησαν κορίτσι.

Βαπτίσεις

Την Κυριακή 23 Φεβρουαρίου 2020, ο Ζανέτας Ιωάννης του Λεωνίδα και η Ζούντσα Περσεφόνη βάπτισαν τα δίδυμα αγόρια τους, στον Ι.Ναό Ζωοδόχου Πηγής Νέας Τραπεζούντας με αναδόχους τις Χαριτοπούλου Ξανθούλα και Βαλαβάνη Παναγιώτα που έδωσαν στα νεοφώτιστα τα ονόματα «**Λεωνίδας-Ραφαήλ**», και «**Κωνσταντίνος-Παναγιώτης**»

Την Κυριακή 5 Ιουλίου 2020 ο Σπηλιωτακόπουλος Παναγιώτης και η Παπαργυροπούλου Σταυρούλα το γένος Λυκίδου, βάπτισαν τον γιο τους στον Ι.Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου Πράγας Τσεχίας, με αναδόχους τον Δημήτριο και την Ελένη Πάντου που έδωσαν στο νεοφώτιστο τα ονόματα «**Σπυρίδων-Αγγελος**».

Την Κυριακή 2 Αυγούστου 2020, ο Ζανέτας Αναστάσιος και η Μαρία Ιωαννίδου βάπτισαν τον γιο τους στον Ι. Ν. Αγ. Αθανασίου στην Κατερίνη με ανάδοχο τον Καρυπίδη Θεόφιλο που έδωσε στο νεοφώτιστο το όνομα «**Μιχαήλ-Αγγελος**»

Την Κυριακή 9 Αυγούστου 2020, ο Ζιώγας Γεώργιος του Αλκιβιάδη και η Μαριανόπη Σιρανίδου βάπτισαν το γιο τους στον Ι.Ναό Αγίου Αθανασίου Περίστασης Πιερίας, με ανάδοχο τον Γεωργιάδη Χρήστο που έδωσε στο νεοφώτιστο το όνομα «**Αδάμ**».

Το Σάββατο 15 Αυγούστου 2020 ο Αλχαζίδης Ευάγγελος του Χρήστου και η Πανουρή Ελένη βάπτισαν την κόρη τους στον Ι.Ναό Ζωοδόχου Πηγής Νέας Τραπεζούντας, με ανάδοχο τον Συμώνη Μιχαήλ που έδωσε στη νεοφώτιστη τα ονόματα «**Σταματία-Αννα**».

Την Δευτέρα 17 Αυγούστου 2020 ο Κοσμάογλου Δημήτριος και η Αλχαζίδου Ελπίδα του Χρήστου, βάπτισαν την κόρη τους, στον Ι.Ναό Ζωοδόχου Πηγής Νέας Τραπεζούντας με ανάδοχο τον Τερζίδη Ιωάννη του Μιχαήλ που έδωσε στη νεοφώτιστη το όνομα «**Ροδούλα**».

Την Κυριακή 30 Αυγούστου 2020 ο Χαραλαμπίδης Κωνσταντίνος και η Ασλανίδου Άννα, βάπτισαν την κόρη τους στον Ι.Ναό Αγίας Παρασκευής Άνω Μηλιάς Πιερίας, με ανάδοχο την Δούλια Ελένη που έδωσε στη νεοφώτιστη το όνομα «**Ελένη**».

Γάμοι:

Το Σάββατο 11 Ιουλίου 2020 ο Κατσαβός Δημήτριος και η Πετρίδου Μαρία του Κωνσταντίνου, ενώθηκαν με τα δεσμά του Γάμου. Το μυστήριο τελέστηκε στον Ι.Ναό Ζωοδόχου Πηγής Νέας Τραπεζούντας.

Το Σάββατο 15 Αυγούστου 2020 ο Αλχαζίδης Ευάγγελος του Χρήστου και η Πανουρή Ελένη ενώθηκαν με τα δεσμά του γάμου. Το Μυστήριο τελέστηκε στον Ι.Ναό Ζωοδόχου Πηγής Νέας Τραπεζούντας.

Απεβίωσαν:

Την Πέμπτη 21 Μαΐου 2020 απεβίωσε η Αθανασιάδου Αθηνά του Παναγιώτου, σε ηλικία 48 ετών, κάτοικος Νέας Τραπεζούντας Πιερίας.

Την Πέμπτη 6 Αυγούστου 2020 απεβίωσε ο Παπαδόπουλος Βασίλειος (Φώτης), σε ηλικία 91 ετών, κάτοικος Νέας Τραπεζούντας Πιερίας.

Την Τετάρτη 5 Φεβρουαρίου 2020 απεβίωσε ο Σειταρίδης Ηλίας του Δημητρίου, σε ηλικία 80 ετών, κάτοικος Κατερίνης.

Την Τετάρτη 29 Απριλίου απεβίωσε η Κατωνίδου Φωτεινή σε ηλικία 94 ετών, κάτοικος Νέας Τραπεζούντας Πιερίας.

Την Τετάρτη 26 Αυγούστου 2020, απεβίωσε η Χρυσάφη Εύχαρις, το γένος Κωτίδου σε ηλικία 67 ετών, κάτοικος Περίστασης Πιερίας.

Η ΝΑΡΚΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΟΙΜΟΤΑΝΕ

ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΦΛΩΡΙΝΑ 1957

Πέρασαν κιόλας τρεισήμισι χρόνια (Μάρτιος του 2017) από τότε που έφυγε από κοντά μας ο αγαπητός Τερζίδης Αριστείδης, ο μόνιμος συντάκτης και αρθρογράφος της εφημερίδας των «Οφίτικων Νέων», για την οποία αφιέρωσε ατέλειωτες ώρες σε έρευνες και καταγραφή στοιχείων, με στόχο να τα δημοσιεύσει στην εφημερίδα του συλλόγου.

Με άρθρα ιστορικά κυρίως, που αναφέρονταν στον αλησμόνητο Πόντο, στη δράση και τα ενδιαφέροντα των απανταχού Οφιτών και φυσικά στην δραστηριότητα του συλλόγου «Υψηλάντης» και των υπόλοιπων φορέων του χωριού, αλλά και με πολλά κοινωνικά άρθρα στα οποία προσέδιδε ένα έντονο συγκινησιακό χαρακτήρα.

Η συντακτική επιτροπή της εφημερίδας μας θέλοντας να ξαναφέρει στη μνήμη όλων τον αείμνηστο Τερζίδη Αριστείδα (Δίκαιο), παραθέτει το παρακάτω αδημοσίευτο κείμενο του με τίτλο «Η νάρκη που δεν κοιμήθηκε».

Ήταν μια φορά και έναν καιρό, όχι πολύ μακρινά, σ' ένα χωριό της Πιερίας, ένας νέος. Μεγάλωνε στο προσφυγικό χωριό που χτίστηκε εκεί το 1928. Ήταν το ενδέκατο παιδί προσφυγικής οικογένειας. Στον Πόντο πέθαναν τα δύο αδέρφια του. Το τρίτο πέθανε στο βαπόρι για την Ελλάδα, φορτωμένο πρόσφυγες, με πολλές ανεξέλεγκτες ασθένειες. Το ρίξαν στη θάλασσα το μωρό. Τα άλλα δύο τα έχασε η καημένη Μάνα στα Πριγκηπονήσια του Βοσπόρου, μαζί με τον παππού και την γιαγιά.

Ήτανε έξι μήνες εκεί, δεν είχε βαπόρι να έρθουν στην Ελλάδα και πέθαναν στ' αντίσκηνα, στο στρατόπεδο προσφύγων, από πείνα και ασθένειες. Ο πατέρας της οικογένειας ήταν φυγάς στην Ρωσία για να μην στρατευθεί στο τούρκικο αστέρι. Όταν ήρθε ο πατέρας βρήκε ζωντανή μόνο την Μάνα. Στην Πατρίδα Ελλάδα τους φέρθηκαν αφιλόξενα και περιπλανιότανε οι πρόσφυγες να βρούν έναν τόπο να μείνουν, να χτίσουν σπίτια, να ριζώσουν. Έναν τόπο έψαχναν που να μοιάζει λίγο με τα μέρη του Πόντου, να είναι βιώσιμος και να φαίνεται και η θάλασσα. Ήταν θαύμα πως κατόρθωσαν να επιζήσουν, όσοι έζησαν, να στεριώσουν στον νέο τόπο.

Αγόρασαν ένα μεγάλο τσιφλίκι για το καινούριο χωριό. Ήταν δάσος. Έκοψαν τα δέντρα τα ξεχέρσωσαν, έφτιαξαν τα πρώτα χωράφια με πρωτόγονα μέσα και εργαλεία. Έξεψαν βόδια με αγελάδες, με γαϊδούρια και αργότερα αγόρασαν άλογα και μουλάρια.

Στέρωσαν όμως και ρίζωσαν. Έχτισαν πρώτα παράγκες με ξύλο και λάσπη με σκεπή από λαμαρίνες. Με τα ίδια υλικά έχτισαν εκκλησία και Σχολείο. Πάνω απ' όλα η πίστη στο Θεό και η δίψα για γράμματα, η στερημένη, η μετ' εμποδίων παιδεία στον Πόντο. Παράλληλα καλλιέργησαν στάρι, καλαμπόκι και αμπέλια. Με βασική παραγωγή την καπνοκαλλιέργεια μπόρεσαν να στυλωθούν λίγο οικονομικά. Ήρθαν καλύτερες μέρες όπου, με την προκοπή τους, άρχισαν να χτίζουν καλύτερα σπίτια με τούβλα και σκεπές με κεραμίδι. Ταυτόχρονα έφτιαξαν και την καινούρια εκκλησία, Σχολείο, Συνεταιρισμό και πολιτιστικό Σύλλογο. Από τα πρώτα χρόνια άρχισαν να παίζουν και θέατρο με έργα ελληνικά και ξένα.

Οι ντόπιοι κοντοχωριανοί έτριβαν τα μάτια τους για την πρόοδο των «Αούτηδων», όπως αποκαλούσαν τους πρόσφυγες. Αυτούς που είχαν βασική τροφή τα μαυρολάχανα, το πληγούρι και το καλαμποκίσιο ψωμί, το κορκότο και την μαμαλίγγα.

Από τις αγελάδες συμπλήρωναν πολλά στην διατροφή τους με τα γαλακτοκομικά που τα είχαν συνηθισμένα από την πρώτη πατρίδα, τον Πόντο. Παράλληλα άρχισαν να ασχολούνται και με χρειάζόμενα επαγγέλματα όπως Σιδεράδες, Λευκοσιδηρουργοί (τενεκετζήδες), καρποποιοί, ραφτάδες, παπλωματάδες, βαρελοποιοί, τουβλοποιοί κ.α.

Γιατί το λέω αυτό. Για κάθε παιδί που γεννιότανε μέσα στη φτώχεια και στη στέρηση, είχε όραμα και φιλοδοξία να το σπουδάσουν. Τώρα μπορούσαν, γιατί δεν είχανε δυνάστη στο κεφάλι τους. Μεγάλη υπόθεση η Ελευθερία και η Δημοκρατία.

Ο πόλεμος του 1940 και η εισβολή των Ιταλών και Γερμανών τους έκοψε την φόρα της ανάπτυξης. Η γενική επιστράτευση πήρε όλους τους νέους δουλευτάδες και τα άλογά τους στην Αλβανία. Στον εθνικό κίνδυνο αντιμετώπισαν τον εισβολέα με πατριωτικό και θυσίες, είχανε πέντε νεκρούς.

Ύστερα ήρθε ο εμφύλιος που μας φύτεψαν (οι φίλοι) σύμμαχοί μας. Ήταν πιο δύ-

σκολος απ' τον ξένο κατακτητή. Στα πριν μονιασμένα χωριά μπήκε το μίσος και η διχόνοια του μαύρου και του κόκκινου. Εθνικόφρονες και αριστεροί. Ένα σύμπλεγμα εννοιών και ιδεολογιών που μπέρδεψε τον κόσμο. Έγιναν πολλά άσχημα γεγονότα, αδερφοκτόνα, που άφησαν τα χνάρια τους στις νέες γενιές, για πολλά χρόνια.

Γιατί το λέω αυτό. Θα το δείτε παρακάτω στην εξέλιξη της ιστορίας μας που δεν είναι πεζογράφημα, είναι κατάθεση αληθινή, βιωμένη εμπειρία. Αυτό ήταν το ενδέκατο παιδί της οικογένειας με οράματα του Έλληνα που αγάπησε με πάθος το χωριό και τον τόπο που γεννήθηκε. Εν τω μεταξύ γεννήθηκε και το δωδέκατο μέλος της οικογένειας, το έκτο εν ζωή. Συμπληρωμένη οκταμελής οικογένεια. Τέσσερα αγόρια και δύο θυγατέρες.

Ήρθε η σειρά του ενδέκατου αγοριού να στρατευθεί. Επειδή όμως στα δεκάξι του ο νέος είχε αρρωστήσει από υγρά πλευρίτιδα στην σκληρή δουλειά που βοηθούσε στο τουβλοποιείο του πατέρα του, είχε ένα φόβο μέσα του, μήπως δεν τον πάρουν στρατιώτη και τον βγάλει ανίκανο η επιτροπή. Όταν έφερε ο χωροφύλακας το φύλλο πορείας για το κέντρο εκπαίδευσεως πεζικού στην Πάτρα στις 11-9-1956, πήδηξε από την χαρά του μπροστά στους γονείς του, μέσα στην χαμηλοτάβανη παράγκα.

Στο χωριό με τα πολιτιστικά ασχολήθηκε πολύ και πρόσφερε πολλά. Ήταν μπροστάρης πάντα, ακολουθώντας το παράδειγμα των δασκάλων και του μυαλού του. Πήγε στο στρατό χωρίς το φόβο ότι ήτανε χρωματισμένος πολιτικά στα δύσκολα εκείνα χρόνια του εμφυλίου. Τα δύσκολα άρχισαν όταν έφυγε ύστερα από τετράμηνη εκπαίδευση από την Πάτρα.

Από την ζεστή πρωτεύουσα της Πελοποννήσου αποστάσθηκε στην παγωμένη και άγνωστη Φλώρινα. Ύστερα από ένα δωδεκάωρο ταξίδι με λεωφορείο για την Μακεδονία, έφτασε στις 10-1-1957 στο 505 τάγμα πεζικού. Εκεί του έγινε η απαράδεκτη υποδοχή, στον μοναδικό στρατιώτη ύστερα από το εξαντλητικό ταξίδι που μπόρεσε και στάθηκε όρθιος στο παράγγελμα-προσοχή... Δέχτηκε δύο γερές γροθιές στο στομάχι που τον λύγισαν, γιατί δεν το περίμενε. Απλώς υπάκουσε σε διαταγή ανωτέρου. Δύο μέτρα το χιόνι ο χειμώνας του 1957 στη Φλώρινα, καψώνια συνέχεια. Θυμάται πως στην αγγαρεία για το καθαρίσμα της πατάτας τις ξέθαβαν από το χιόνι με τα χέρια τους.

Από τότε άρχισαν τα πρώτα ερωτηματικά. Γιατί βρε Πατρίδα βασανίζεις τα παιδιά σου, τους στρατευμένους; Αυτός ήταν ο στρατός που λαχταρούσε να καταταγεί, να υπηρετήσει; Ύστερα από ένα μήνα επιλέχτηκε να πάει για εικοσαήμερη εκπαίδευση στο Δρέπανο Κοζάνης, σε μονάδα του Μηχανικού για ναρκοσυλλέκτης. Εκεί πέρασε καλά, από άποψη μεταχείρισης, εκτός από τον δυνατό αέρα που φυσάει στην περιοχή. Στην σίτιση έφαγε και φαγητό του φούρνου.

Η εκπαίδευση τέλειωσε και ο φαντάρος της ιστορίας μας τα πήγε πολύ πετυχημένα. Στην μονάδα του στη Φλώρινα τον υποδέχτηκαν καλά και στην αναφορά του 3ου Λόχου το πρωί ο Λοχαγός Μυραλιώτης Ιωάννης του έδωσε συγχαρητήρια για την απόδοσή του στην αποστολή.

Εκεί που πήγες πήρες άριστα, έσκισες θάλασσες. Και η εξαήμερη τιμητική άδεια που του έταξε, έγινε εικοσιτετράωρη. Μέχρι τον Φιλώτα πετάχτηκε για το θάνατο του παππού του. Ο υποδιοικητής του τάγματος Αντισυν/χης Ρ.Α. εκ Θεσσαλίας (τον λέγαμε Ρόμελ), διέταξε να κάνουν άσκηση εδάφους και οι ημιονηγοί του τάγματος. Κανονικά οι φαντάροι, κοινώς μουλαράδες, δεν ήταν υποχρεωμένοι να ασκούνται. Έπρεπε να προσέχουν μόνο τα ζώα τους. Είχε πολλούς Κατερινιώτες το 505 τ.π. φρουράς Κων/νου. Δεν ξέραμε ότι το τάγμα αυτό ήτανε βαρύ, με την έννοια ότι οι πιο πολλοί φαντάροι ήτανε χρωματισμένοι πολιτικά.

Στις σπάνιες ελεύθερες ώρες, οι φαντάροι συζητούσαν μεταξύ τους απορημένοι για την συμπεριφορά και την σκληράδα των ανωτέρων τους. Δόθηκε η διαταγή στις 16-3-1957 να γίνει η άσκηση στους Μουλαράδες. Ένα πρωινό που είχανε λιώσει τα πολλά χιόνια. Είχε κάτι χωράφια χέρσα έξω από την Φλώρινα, ούτε 500 μέτρα Βόρειο-Δυτικά της πόλης.

Εκεί μέσα στα ξέφραγα χωράφια υπήρχαν θαμμένες, άτακτα, χωρίς σχέδιο, Νάρκες. Οι φαντάροι φυσικά δεν το ήξεραν. Και έγινε το κακό στην πορεία της άσκησης.

Ακροβολισμένοι μπήκανε στο χωράφι και ο άτυχος φαντάρος από το Λιτόχωρο Κατερίνης ο Νίκος Σπαθάρας πάτησε την Νάρκη που δεν κοιμότανε.

Ήταν νάρκη Αμερικάνικης κατασκευής τύπου M2A3 εναντίον προσωπικού με εκπηδούν σώμα (βλήμα). Το βλήμα τον έκοψε στα δύο με την έκρηξη και τραυμάτισε και άλλους τρεις. Ο Σπαθάρας έμεινε επί τόπου. Ήταν ένα παλικάρι ύψους 1,80. Οι στρατιώτες συνάδελφοι τους πήραν τους τραυματίες και βγήκαν από το χωράφι. Στην αγωνία τους και τον πρωτόγνωρο φόβο τους άφησαν όπλα και σακίδια στο μοιραίο χωράφι. Τον νεκρό Ν. Σπαθάρα τον πήρε ένας τροχονόμος που περιπολούσε στον δρόμο προς Κλεινές.

Άκουσε την έκρηξη και με δική του πρωτοβουλία και ευθύνη μπήκε και μετέφερε τον άτυχο φαντάρο στην μονάδα του. Τον νεκρό Σπαθάρα τον πήγε στο Λιτόχωρο ο χωριανός του Δημήτρης Φούντος, φίλος μου από τότε. Η κηδεία του έγινε μέσα σε βαθύ πένθος όλων των συγχωριανών του. Δεν είχαμε πόλεμο. Απλώς κάναμε άσκηση σε ανεξέλεγκτο και άφρακτο,

χωρίς ενημερωτικές πινακίδες, ναρκοπέδιο του εμφυλίου.

Έτσι πήγε και ξεχάστηκε για τους πολλούς το γεγονός. Εκείνο τον καιρό ο θάνατος ήταν κάτι το πολύ συνηθισμένο πράγμα. Δύσκολα μπορούσες να ρωτήσεις πως και γιατί; Το κακό είχε γίνει. Τα όπλα όμως και τα σακίδια των φαντάρων έπρεπε να παρθούν από το χωράφι. Γιατί μπορούσαν να τα βρουν χωρικοί, περαστικοί και παιδιά, για να μη γίνει κι άλλο κακό.

Διατάχτηκε ο εκπαιδευμένος στρατιώτης στις νάρκες να πάει να πάρει τα

πράγματα από το χωράφι. Μαζί με έναν Δόκιμο αξιωματικό του Μηχανικού, με τον ανιχνευτή ναρκών στο χέρι, πήγανε στο σημείο και εκεί άρχισαν τα δύσκολα. Η πρώτη επαφή με την πραγματικότητα. Το μηχάνημα σφύριζε στα αυτιά του φαντάρου όπου και να το κατήθυνε. Είχε πολλά μεταλλικά θραύσματα σκόρπια από τον πόλεμο. Εδώ χρειαζόταν να εφαρμοστούν κατά γράμμα τα όσα μάθανε στην εκπαίδευση, στο Δρέπανο Κοζάνης.

Κανόνας: Το πρώτο λάθος είναι και το τελευταίο.

-Πάμε είτε στον Δόκιμο χωρίς να πολυσκεφτεί τον κίνδυνο και ετοιμάστηκε να προχωρήσει.

Στο βάθος φαινόταν η θέση που έγινε το κακό. Ο Δόκιμος ήταν σκεπτικός, ακίνητος. Κοιτούσε τ' απέναντι ψηλά, δασωμένα και χιονισμένα βουνά προς τις Πρέσπες. Είχε το χωράφι χόρτο στεγνό άγρια βρώμη (τσιαίρι) ένα μέτρο σχεδόν ψηλό και κυμάτιζε απ' τον αέρα παράξενα. Τι να έκριβε. Πάμε είτε ο Δόκιμος μετά από λίγο. Ο φαντάρος τώρα με την σειρά του κοκάλωσε και παρέμεινε ακίνητος.

Σαν αστραπή μπροστά στα μάτια του ήρθαν εικόνες από την οικογένεια στο χωριό. Είδε τα μάτια της Μάνας του δακρυσιμένα να τον κοιτούνε.

-Παιδί μου που πας;

Μια ανατριχίλα πέρασε από τον σβέρκο και κατέβηκε στη ραχοκοκαλιά του. Είχε έξι μήνες να δει την αγαπημένη του Μάνα που ποτέ δεν την φώναξε Μανούλα. Που βρέθηκε τώρα μέσα σ' εκείνο το χωράφι;

-Πάμε ακούστηκε πάλι ο Δόκιμος χωρίς να διατάξει.

-Περίμενε, είπε ο φαντάρος. Έκανε το σταυρό του και μπήκε πρώτος, με προσοχή, στο χωράφι, αλλάζοντας κατεύθυνση, καθώς σφύριζε το μηχάνημα. Άφησαν από πίσω τους στο χώμα μια χοντρά άσπρη τριχιά, έφτασαν, πήραν με προσοχή τα πράγματα των στρατιωτών και πάλι σιγά, ακολουθώντας το απλωμένο σχοινί, επέστρεψαν με ανακούφιση στο στρατόπεδο.

Φοβερή εμπειρία, ανακατεμένη με φόβο, από το ύπουλο όπλο, την νάρκη. Οι Νάρκες σκότωσαν και ακρωτηρίασαν πολλούς ανθρώπους στους πολέμους και τώρα ακόμη. Από τότε, όσες φορές περπατώ σε χωράφι με χόρτο ψηλό, στο νου μου έρχεται η ανατριχίλα του φόβου που ένοιωσα εκείνη την στιγμή και εκείνα τα δακρυσιμένα μάτια της Μάνας.

Δεν φιλολογώ, ούτε είναι ψέματα αυτά που γράφω. Σ' εκείνο το χωράφι βρέθηκαν άλλες τρεις νάρκες. Ύστερα από χρόνια μίλησα με τον ειδικό που τις έβγαλε.

Η ιστορία αυτή γράφτηκε μετά από 52 ολόκληρα χρόνια. 1956-2008. Οι άνθρωποι, οι στρατιωτικοί οι υπεύθυνοι και οι αξιωματικοί από το 1956 σίγουρα έχουν πεθάνει.

Όταν μετά από χρόνια έμαθα πως είχα φάκελο στην Ασφάλεια και στο Στρατό, ένιωσα πολλά άσχημα συναισθήματα. Πρώτα για τον πατριωτισμό μου και την αγάπη μου για τον τόπο μου. Γιατί εγώ ήμουνα ο φαντάρος της Ιστορίας αυτής. Κατηγορήθηκα άδικα και υπέφερα τόσα πολλά. Τίποτα δεν αλλάζει την αγάπη μου για την Πατρίδα μου. Να στραβώσει το στόμα μου αν πω κάτι κακό για την χώρα μου. Έζησα και στο εξωτερικό, δέκα χρόνια, σαν οικονομικός μετανάστης. Είδα την διαφορά της πολιτισμένης Ευρώπης. Ήμουνα ένα θύμα του εμφυλίου, που σαν και μένα, έπαθαν και υπέφεραν πολλοί. Άλλοι έχουν χάσει την ζωή τους και άλλοι έκαναν πολλά χρόνια εξορία. Το δίδαγμα από όλη αυτή την κατάθεση ψυχής που φαίνεται φαντασία είναι:

Ποτέ πια να μην μας φέρουν εμφύλιο.

Θέλω να έχουμε την κατάλληλη παιδεία και το άσχημο παρελθόν να είναι το καλύτερο ιστορικό παράδειγμα. Από τα χείλη μου αυθόρμητα βγαίνουν λίγα λόγια απ' το Λαϊκό τραγούδι.

**Αχ! Ελλάδα σ' αγαπώ,
πριν λαλήσει πετεινός,
δέκα τρεις φορές μ' αρνιέσαι.
Μα εγώ σε προτιμώ,
γιατί επάνω μου κρεμιέσαι.**

Βράβευση εισακτέων μαθητών σε Α.Ε.Ι και Τ.Ε.Ι. με Οφίτικη καταγωγή

συνέχεια από τη σελ. 1

Ο Χαραλαμπίδης Χαράλαμπος του Αγαπίου και της Ελένης Αδαμίδου, για την εισαγωγή του στο Τμήμα Διοίκησης και Εφοδιαστικής Αλυσίδας-Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας - Κατερίνης.

Πριν την απονομή προηγήθηκε σύντομος χαιρετισμός του προέδρου του συλλόγου κ. Παραδεισόπουλου Βασίλη, του εκπροσώπου του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κίτρους - Κατερίνης και Πλαταμώνος, Πανοσολογιότατου Αρχιμανδρίτου πατρός Παύλου Ντούρου, καθώς επίσης και τον αναπληρωτή Δημάρχου Κατερίνης κ. Γεωργίου Νταντάμη.

Η εκδήλωση έκλεισε με παραδοσιακά κάλαντα και ποντιακούς σκοπούς από την παραδοσιακή και βυζαντινή χορωδία του συλλόγου μας.

Από το Δ.Σ. του Συλλόγου
«Αλέξανδρος Υψηλάντης».

Φώτο 1: Η βυζαντινή και παραδοσιακή χορωδία του συλλόγου με τον χοράρχη της κ. Παναγιώτη Τουρνά στην έναρξη της εκδήλωσης.

Φώτο 2: Ο μικρός Γιώργος Παπαδόπουλος που έτυχε το φλουρί, και πήρε από τον πρόεδρο του συλλόγου κ. Βασίλειο Παραδεισόπουλο το δώρο του συλλόγου ένα κόσμημα «κωνσταντινάτο».

Φώτο 3: Ο πανοσολογιότατος πατήρ Παύλος Ντούρος στον σύντομο χαιρετισμό του.

Φώτο 4: Οι δύο λυράρηδες του συλλόγου, Βαγγέλης Παραδεισόπουλος και Αλέξανδρος Αλχαζίδης.

Φώτο 5: Ο πρόεδρος του συλλόγου κ. Βασίλης Παραδεισόπουλος κόβει την βασιλόπιτα, έχοντας δίπλα του το μέλος του Δ.Σ. κ. Ελένη Αδαμίδου.

Φώτο 6: Άποψη από τον κόσμο που παρευρέθηκε στην εκδήλωση.

Φώτο 7: Απονομή του βραβείου «Χρήστος Τερζίδης» στον Τερζίδη Πολυχρόνη από την κ. Τερζίδου Μαρία.

Φώτο 8-9: Οι επίσημοι προσκεκλημένοι που τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση.

Η Αγία Σοφιά, οι άλλοι και εμείς

του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δράμας κ. Παύλου

Ο πανίερος ναός της του Θεού Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη είναι τό σέμνωμα και τό καύχημα της Ρωμανίας και της κατ' Ανατολάς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τό Τουρκικό κράτος γιά δικούς του λόγους τόν λειτουργεῖ πλέον ὡς μουσουλμανικό τέμενος. Ἡ ἀπόφαση προκάλεσε ἀντιδράσεις, καί ἐκεῖθεν καί ἐντεῦθεν τοῦ Αἰγαίου στρατεύθηκε ἡ θρησκεία νά συνδράμει τήν πολιτική. Ἐκεῖ ὀθωμανικά σπαθιά, ἐδῶ ἰαχές καί δεήσεις γιά καταποντισμό τῶν ἱεροσύλων καί λεκτική προετοιμασία, μέσω τοῦ διαδικτύου κυρίως, εὐζωνικῶν ταγμάτων γιά ἔφοδο.

Στήν πατρίδα μας θεωροῦμε ἀκόμη ἀφελῶς ὅτι οἱ ξένοι «προστάτες» μας καί οἱ ξανθοί ὑπερβόρειοι ὁμόδοξοι ἀδελφοί μας θά τραβήξουν τό αὐτί τοῦ ἀτακτοῦ προέδρου, καί ἐκεῖνος θά σπεύσει νά μᾶς δώσει πίσω «τό παιχνιδάκι μας». Ἡ Αγία Σοφία ὅμως, ὅπως γράφει στό ὑπέροχο ρωμαϊκό «εἰσοδικό» του ὁ γιατρός Χριστοφόρος Σωφρονίου, εἶναι: «Ἡ ἔδρα καί τό ἐδραῖωμα τοῦ γένους τῶν Ρωμῶν. Τό κέλυφος δανείστηκαν οἱ φράγμοι καί οἱ ὀθωμανοί, καί ὡς ἀνιστόρητοι καί ἀνυποψίαστοι δανειολήπτες τό καταχράστηκαν μέ ἔλλειμμα πνεύματος καί φιλοσοφίας. Τήν χρήση μόνο ὑπέκλεψαν τοῦ κτίσματος, διότι ἡ καθιέρωση τῆς Ἐκκλησίας ὡς τράπεζας τοῦ ἀέναου Μυστικοῦ Δείπνου εἶναι ἀνεξάλειπτη».

Εἶναι βλασφημία γιά τήν Ἑλλάδα νά ὑπερασπιζόμαστε τό μουσεῖο «Αγία Σοφία». Τί θά πεί μουσεῖο; Ἀχρωμο κίριο. Ναός τῆς ἀδιαφορίας. Ἔνα κουφάρι. Οὔτε κἄν δώσαμε σημασία στήν κραυγή τῆς «Χαναναίας γυναικός», δηλαδή τῆς βουλευτοῦ τῆς τουρκικῆς ἔθνοσυνελεύσεως Χιουντά Καγιά, πού τόλμησε νά πεί ὅτι πρέπει νά λειτουργήσει πάλι ὡς ὀρθόδοξος ναός. Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ τόλμη!

Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ποιά ἰδεολογία κατέταξε τήν Αγία Σοφία στήν κατηγορία τῶν μουσείων. Αὐτή τήν ἰδεολογία στόχευσε ἡ ἀπόφαση, γιὰτί πολλά δεινά λόγω τῆς ἀθείας τῆς ἐπέφερε στους θρησκευόντες στήν χώρα.

Μέ τό μουσεῖο βέβαια βολεύονται τά παιδιά τοῦ Καρλομάγνου, διότι θάβονται τά ἐγκλήματα τῶν πατέρων τους. Τό 1204 συνετελέσθη ἕνα ἀπό τά μεγαλύτερα ἐγκλήματα κατά τῆς ἀνθρωπότητας. «Ἔνας ὑπουλος νεαρός πάπας (Ἰννοκέντιος III), ἕνας πολυμήχανος δόγης καί ἕνας φιλόδοξος μαρκήσιος, ὁδήγησαν στήν Ρωμανία τό πλεόνασμα τῶν εὐρωπαϊῶν τυχοδιωκτῶν καί χρεωκοπημένων φεουδαρχῶν, μεταφέροντας στήν Ανατολή τήν τότε εὐρωπαϊκή ζυγύκλα καί ἐγκαθιστώντας τήν στόν ἀπολύτως ἀναγκαῖο νέο ζωτικό χώρο. Ἡ Ἀνατολή θά ἀπορροφοῦσε τό τυχοδιωκτικό καί ἐργατικό πλεόνασμα τῆς Εὐρώπης»[1].

Ὁ πολὺς Στήβεν Ράνσιμαν ἔγραψε γιά τό τραγικό αὐτό γεγονός: «Δέν ὑπάρχει μεγαλύτερο ἐγκλημα κατά τῆς ἀνθρωπότητας ἀπό τήν Δ' Σταυροφορία. Ὅχι μόνο προκάλεσε τήν καταστροφή καί τόν διασκορπισμό τῶν θησαυρῶν τοῦ παρελθόντος, πού τό Βυζάντιο εἶχε μέ εὐλάβεια ἀποθηκεύσει, καί τόν θανάσιμο τραυματισμό ἑνός πολιτισμοῦ, πού ἦταν ἀκόμα ἐνεργός καί μέγας, ἀλλά ὑπῆρξε ἐπίσης μιά πράξη γιγαντιαίας πολιτικῆς ἀνοησίας».

13 Ἀπριλίου 1204. Ἡ Πόλις τῶν πόλεων, ἐνιακοσίων χρόνων οἰκοδόσποινα τοῦ κόσμου ὀλάκερου, παραδόθηκε γιά λαφυραγωγία στά χέρια «ἀδελφῶν» χριστιανῶν. Ὀλική λαφυραγωγία τῶν θησαυρῶν τῆς. Καταστροφές, βιασμοί ἀκόμη καί καλογραιῶν ἀπό τούς στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ. Φρίξον, ἦλιε! Γῆ, στέναξον! Κομμάτισαν τήν Αγία Τράπεζα τῆς Ἁγίας Σοφίας: «ἡμίονοί τε καί ὑποζύγια σεσαγμένα μέχρι καί τῶν ἀδύτων εἰσήγοντο τοῦ νεῦ...» καί μαζί τους μιά πόρνη συνοδός τοῦ χριστιανικοῦ στρατεύματος. Αὐτό τό γύναιον «καταστρηνιάσαν τοῦ Χριστοῦ, ἐπί τοῦ συνθρόνου ἰζῆσαν», ὑπῆρξε τῶν δαιμόνων, δαιμονισθεῖσα κατά τοῦ Χριστοῦ, κάθισε στό Σύνθρονο τό

Πατριαρχικό ἀλαλάζοντας, τραγουδώντας σατανικά καί χορεύοντας ἄσεμνα. Ὅλα αὐτά ἀνάμεσα στους αἰματοβαφεῖς σταυροφορεμένους Εὐρωπαϊούς καί στά ζῶα τους πού οὐρούσαν καί κόπριζαν τόν ἱερό ναό. Ὁ Νικήτας Χωνιάτης «παρεφρόνησε». Ἔπεσε τό ἀφηγηματικό καλάμι ἀπό τά χέρια του, καί κραύγασε: «Πῶς ἄν εἶην ἐγώ τό βέλτιστον χρήμα, τήν ἱστορίαν, τό κάλλιστον εὐρημα τῶν Ἑλλήνων, βαρβαρικῶς καθ' Ἑλλήνων πράξει χαριζόμενος;». Πῶς μπορῶ τό λαμπρό ἐφεύρημα τῶν Ἑλλήνων, τήν ἱστορία, νά τήν λερῶσω μέ τίς βαρβαρικές πράξεις; Μοιρολόγι καί θρήνος ἐγινε ἡ διήγησή του: «Ἵ πόλις, πόλις, πόλεων πασῶν ὀφθαλμέ, ἄκουσμα παγκόσμιον, θέαμα ὑπερκόσμιον, Ἐκκλησιῶν γαλουχέ, (...). Τίνι ὁμοίωσω σε, ὅτι ἐμεγαλύνθη ποτήριον συντριβῆς σου, ἱερεμίας φησὶν ὁ φιλόδακρυς τήν πάλαι Σιών κοπτόμενος».

Ἀλλά καί ὁ νεώτερος καί πλησιέστερός μας Ἀνδρέας Καρκαβίτσας στά «Λόγια τῆς Πλώρης» ἔγραψε: «Φράγμοι, Βενετσάνοι καί Γερμανοί χύνονταί ἀπάνω τῆς ἀχόρταγα. Μέ τό σταυρό συντρίβουν τό σταυρό μας, μέ τή θρησκεία τους πελεκοῦν τή θρησκεία μας. Γαλέρες ἔρχονται καί γαλέρες φεύγουν. Παίρνουν τά πλοῦτη μας, τή δόξα μας, τά ἱερά μας. Ἄλλοῦ τά πάνε, στή Δύση, νά ἡμερέψουν καί κείνης τούς λαούς, νά δοξάσουν καί κείνης τά χώματα».

Ἀλλά δυστυχῶς μόνο καταισχύνη προσέφεραν στους κατέχοντες, καί διαχρονικό στιγματισμό τῆς ἀναίσχυντης προπατορικῆς ἀμαρτίας. Γι' αὐτό ὁμοφώνως ὑπερασπίζονται τόν μουσειακό χαρακτήρα πού ἔδωσαν στόν ναό. Δέν θέλουν νά θυμοῦνται ὅτι ὁ ναός αὐτός εἶναι ὁ ὀμφαλός τῆς Ὁρθόδοξης Ρωμαιοσύνης πού βεβηλώθηκε καί καταληστεύθηκε ἀπό τούς προπάτορές τους. Ἄλλωστε ἐπί τῷ ἀκούσματι τῆς ἀλώσεως τῆς Πόλεως ὑπό τοῦ Μωάμεθ, ὁ πάπας Νικόλαος ὁ Ε' ἄδεται ὅτι ἐτέλεσε δοξολογία στήν Ρώμη, διότι ἐπιτέλους ὁ Θεός ἐπιμώρησε τούς αἰρετικούς γραίκους...

Ὅταν τό 1453 ὁ πορθητής πολιορκῆσε καί κατέλαβε τό κουφάρι τῆς Βασιλεύουσας, δέν εἶχε καί πολλὰ νά κάνει. Χαλκοκονδύλης, Κριτόβουλος, Φραντζῆς, παραστατικώτατα περιγράφουν τήν τριήμερη λεηλασία τῆς Πόλεως (κατά μιά μέρα λιγότερη ἀπό ἐκείνης τῶν Σταυροφόρων) ἀπό τίς ὀρδές τοῦ Μωάμεθ, καί τά τῆς εισόδου του στήν Πόλη καί στόν πανίερο ναό: «Ἵ, τῶν σοφῶν σου κριμάτων, Χριστέ Βασιλεῦ· ὡς ἀνερμήνευτα καί ἀνεξιχνίαστά εἰσι. Καί ἦν ἰδεῖν τόν παμμέγιστον ἐκεῖνον ναόν καί θεϊότατον τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, τόν οὐρανόν τόν ἐπίγειον, τόν θρόνον τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, τό θερουβικόν ὄχημα καί στερῆμα δευτέρου, τήν Θεοῦ χειρῶν ποίησιν, τό θέαμα καί ἔργον ὠραῖον καί ὠραίων ὠραιότερον, οὐ ἔσωθεν τῶν ἀδύτων καί ἄνωθεν τῶν θυσιαστηρίων καί τραπεζῶν ἡσθιον καί ἔπινον, καί τās ἀσελεγῆς γνώμας καί ὀρέξεις αὐτῶν μετά γυναικῶν καί παρθένων καί παιδῶν ἐπάνωθεν ἐποίουν καί

ἔπραττον. Τίς μή θρηνήσει σε, ἅγιε ναέ;». Ὅταν τό ἀπόγευμα τῆς ἀποφράδος γιά τήν Ρωμαιοσύνη ἡμέρας ἐκείνης, τῆς μαύρης Τρίτης τῆς 29ης Μαΐου ὁ πορθητής εἰσήλθε στήν Πόλη, λέγεται ὅτι δάκρυσε καί εἶπε: «Οἶαν πόλιν εἰς διαρπαγῆν καί ἀπώλειαν δεδώκαμεν» (Κριτόβουλος). Ἐκθαμβος μέσα στόν ναό ἀπό τό κάλλος πού ἀντίκρυσε ἀποκαλύφθηκε, γονάτισε, καί ἔνας ἰμάμης ἔκανε τήν πρώτη μουσουλμανική προσευχή. Ἐκτοτε ἡ Αγία Σοφία μας ἐγινε τζαμί.

Ἡ Ἑλλάς, ὡς χώρα-μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, πρέπει μέ παρρησία νά ζητήσει τήν ἐπιστροφή τῶν κειμηλίων τῆς Ἁγίας Σοφίας, πού ληστεύθηκαν τό 1204, ὥστε νά ἐπανεέλθουν στόν φυσικό τους χώρο, ὅπου καί θά ἐκτίθενται. Δέν χρειάζεται φλυαρία, μισόλογα, ἔνοχες σιωπές, κροκοδείλια δάκρυα. Σύγχρονος πολιτικός διανοητής εἶπε: «Αὐτό πού λείπει στίς Βρυξέλλες, τό Βερολίνο, τήν Ρώμη, τό Παρίσι, εἶναι ὁ πολιτικός λόγος. Λείπει ἡ πολιτική σέ πολλές προληπτικές καί θεραπευτικές ἐκφράσεις καί διαστάσεις τῆς. Λείπει ἡ Εὐρωπαϊκή πολιτική παρουσία μέ ὅ,τι σημαίνει αὐτό. Ἄς εἴμαστε διανοητικά, πολιτικά ἔντιμοι καί σοβαροί».

Παρακολουθώντας τίς δηλώσεις ξένων πολιτικῶν πού ἐπισκέφθηκαν τήν Ἑλλάδα καί τήν Τουρκία τίς ἡμέρες αὐτές γιά τό ζήτημα τῆς Ἁγίας Σοφίας, μετῴσια, ἐνθυμούμενος τήν σοφή ποντιακή παροιμία: «Μέ τόν λύκον τρώει τό πρόβατον, καί μέ τόν οἰκόκυρ' μοιρολογᾷ ἄτο». Θά ἀντιλέξουν βέβαια οἱ «πολιτισμένοι» λαοί καί οἱ δικοί μας, οἱ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς

τουρκοφάγοι, ὅτι οἱ Τοῦρκοι εἶναι βάρβαροι, καί δέν δικαιῶνται νά εἶναι φύλακες τέτοιων πολιτιστικῶν ἀγαθῶν. Παρά ταῦτα μποροῦν κάλλιστα νά φιλοξενοῦν δεκάδες βιομηχανικές μονάδες, εὐρωπαϊκῶν συμφερόντων, καί ἑλληνικῶν ἴσως, καί βέβαια νά ἐργάζονται σάν εἰλωτες μέ μεροκάματα πού οὔτε ν' ἀκούσει δέν καταδέχεται ὁ εὐρωπαῖος πολίτης. Ὅπωςδῆποτε εἶναι καί ἐξαιρετικοί πελάτες διαφόρων ὀπλικῶν συστημάτων. Τό κέρδος, δηλαδή, δέν ὑπολογίζει οὔτε Αγία Σοφία, οὔτε τήν μάνα του τήν ἴδια.

Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος καί Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρύσανθος τελειώνει τό περισπούδαστο ἔργο του «Ἡ Ἐκκλησία Τραπεζοῦντος» ὡς ἐξῆς: «Ἵπό τήν ἔνοχον ἀδιαφορίαν τῆς χριστιανικῆς Δύσεως ἐν ἔτει 1453 ἔπεσεν ἡ Κωνσταντινούπολις, καί ἐν ἔτει 1461 ἡ Τραπεζοῦς, καί κατεστράφη ὀλόκληρος ἀκμαῖος πολιτισμός. Τῆ ἐνόχῳ συνεργίᾳ δύο μεγάλων χριστιανικῶν Δυνάμεων τῆς Δύσεως, τῆς Γερμανίας καί τῆς Αὐστρίας, κατά τά ἔτη 1914-1918 ἐσφάγη ὑπό τῶν Νεοτούρκων ὀλόκληρον ἔθνος, τό Ἀρμενικόν, καί ἑκατοντάδες χιλιάδων Ἑλλήνων βιαίως ἀπεστᾶσθησαν ἀπό τῶν ἐστίων αὐτῶν καί ἀπέθανον ἐν τῆ ἔξορίᾳ.

Τῆ ἐνόχῳ συνεργίᾳ τῶν συμμάχων χριστιανικῶν Δυνάμεων τῆς Δύσεως κατά τά ἔτη 1919-1922 τό ἐθνικόν κίνημα τῶν Τούρκων τοῦ Μουσταφᾶ Κεμάλ πασᾶ συνεπλήρωσε τό ἔργον τῶν Νεοτούρκων, καί κατά ἑκατοντάδας ἀπηγχονίζοντο Ἑλληνες κληρικοί καί πρόκριτοι τοῦ Πόντου, ἐν οἷς καί ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς μητροπόλεως Τραπεζοῦντος ἀείμνηστος Ματθαῖος Κωφίδης, ἐνῶ χιλιάδες ἄλλα στρατευσίμων νέων κατεδικάζοντο εἰς τόν διά τῆς πείνης καί τῶν ταλαιπωριῶν θάνατον ἐν τῆ ἔξορίᾳ. Καί ἐπῆλθε κατά Αὐγουστον τοῦ 1922 ἡ Μικρασιατική

**Ἡ Ἑλλάς,
ὡς χώρα-μέλος
τῆς Εὐρωπαϊκῆς
Ἐνώσεως, πρέπει
μέ παρρησία
νά ζητήσει
τήν ἐπιστροφή
τῶν κειμηλίων
τῆς Ἁγίας Σοφίας,
πού ληστεύθηκαν
τό 1204**

καταστροφή, και έπηκολούθησαν εν έτει 1923 η ανταλλαγή των πληθυσμών και η έντευθεν έρήμωσις Πόντου, Μικράς Ασίας και Θράκης, και η καταστροφή όλοκλήρου χριστιανικού πολιτισμού. Και έσβέσθη η Έκκλησία Τραπεζούντος «και κληρονομία ήμων μετεστράφη άλλοτρίοις, οί οίκοι ήμων ξένοις. Όδοι Τραπεζούντος πενθοῦσι παρά τό μή εἶναι έρχομένους εν έορτή· πάσαι αι πύλαι αὐτῆς ήφανισμένοι, οί ιερείς αὐτῆς αναστενάζουσι, και αὐτή πικρανομένη εν έαυτῇ... Οί παραπορευόμενοι οδόν, έπιστρέψατε και ἴδετε ει έστιν άλλος μου, ο έγενήθη...».

Γεγονός αναντίρρητο εἶναι οτι όσοι αυτοκρατορικοί ναοί στην Κωνσταντινούπολη διασώθηκαν μέχρι σήμερα εἶναι διότι έγιναν τεμένη· μέ μόνη, νομίζω, εξαίρεση τήν Παναγία τήν Μουχλιώτισσα στό Φανάρι.

Στήν πρωτεύουσα των Μεγάλων Κομνηνών, τήν Τραπεζούντα, τόν καιρό τῆς αλώσεως της λειτουργούσαν τριακόσιοι εξήντα ναοί και παρεκκλήσια. Ποῦ εἶναι σήμερα; Και στήν ὑπαιθρο τῆς Τραπεζούντος και τῆς Χαλδίας ὑπῆρχαν εκατοντάδες ναοί, μοναστήρια και έξωκλήσια, άπτά δείγματα τῆς εὐσέβειας των πατέρων μας. Ποῦ εἶναι σήμερα; Ἡ εξαφανίσθηκαν ολοσχερώς ή κείνται έρειπωμένα. Ο παμμεγέθης και περίοπτος τελευταῖος μητροπολιτικός ναός τῆς Τραπεζούντος, ο Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, στεκόταν περιήφανος πάνω στά βράχια στήν ανατολική πλευρά τῆς πόλεως, πλαίι στό περιώνυμο Φροντιστήριο. Μετά τόν έκπατρισμό, γιά ψυχολογικούς προφανώς λόγους, κατεδαφίσθηκε. Στίς άρχές τῆς δεκαετίας του 1950 δέν ὑπῆρχε. Ἄν εἶχε γίνει τέμενος, θά ὑπῆρχε σήμερα. Όσοι αυτοκρατορικοί ναοί διασώθηκαν (εὐτυχώς) στήν Τραπεζούντα, εἶναι γιατί έγιναν τεμένη. Οί ελάχιστες εξαίρεσεις δέν αναιρούν τόν κανόνα αὐτό. Έξ άλλου, τηρουμένων των αναλογιών και των μεγεθών, τό ἴδιο πράξαμε κι έμεῖς στήν Ελλάδα. Δύο κεντρικοί ναοί τῆς Δράμας, του Ἁγίου Νικολάου και τῆς Ἁγίας Τριάδος, και στήν Καβάλα ο ναός του Ἁγίου Νικολάου, ήταν όθωμανικά τζαμιά. Κτίσθηκαν δηλαδή τζαμιά.

Ἡ έπαναφορά τῆς Ἁγίας Σοφίας όμως στήν μουσουλμανική λατρεία, δέν άποτελεῖ έπιβεβαίωση των κυριαρχικών δικαιωμάτων τῆς σύγχρονης Τουρκίας επί του ναοῦ, αλλά άπόδειξη οτι ή Τουρκία άδυνατεῖ νά κάνει τήν ὑπέρβαση και νά συμφιλιωθεί μέ τό ιστορικό παρελθόν της και νά τό γονιμοποιήσει προς όφελός της. Έπιλέγοντας τόν ρόλο του κυρίαρχου κράτους (που άλλωστε εἶναι), γίνεται μέτρο και ὑπόδειγμα στό επίσης κυρίαρχο κράτος του Ἰσραήλ νά μετατρέψει τό δεύτερο σε ιερότητα (μετά τήν Μέκκα) τέμενος Ἄλ-Άκσα σε ναό τῆς Ἰουδαϊκής θρησκείας. Έφ' όσον τούτο εἶναι κτισμένο πάνω στά Ἅγια των Ἁγίων του Ναοῦ του Σολομώντος.

Θά μπορούσε ή σύγχρονη Τουρκία νά γίνει τό κέντρο τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Έκκλησίας. Νά φέρει σε πολύ δύσκολη θέση τήν Δυτική άλλοτριωμένη χριστιανοσύνη, τόν Παπισμό και τήν όμόδοξη Ρωσία. Όπως καταλαβαίνετε, όμως, βλάπτονται πολλά συμφέροντα, και συμφέρει τούς θιγομένους ή Τουρκία νά έχει ρόλο μπαμπούλα στήν περιοχή. Κατά τά λοιπά, χιλιάδες Μουσουλμάνοι κάτω από τά βλέμματα τῆς Παναγίας και του Χριστοῦ θά γονατίζουν και θά προσεύχονται. Θά μπορούμε κι έμεῖς γονατιστοί νά ψιθυρίζουμε τό «Τῆ Ὑπερμάχῳ» κάτω από τούς θόλους του έπιγειοῦ οὐρανοῦ. Θ' άκούν οί τοῖχοι της μέ τά εκατοντάδες άγια λείψανα τόν στεναγμό και τήν ίκεσία μας.

Έμεῖς στήν Ελλάδα αὐτό τόν καιρό εξαντλήσαμε τήν εὐσέβειά μας στίς πένθιμες κωδωνοκρουσίες και στίς ακολουθίες του Ἀκαθίστου· γιατί άραγε; Ο Ἀκαθίστος εἶναι παννύχιος δοξολογική εύχαριστία γιά διάσωση, όχι γιά άλλαγή φύλου ναοῦ. Τόν Μεγάλο Κανόνα θά έπρεπε νά ψάλλουμε, τύπτοντες τά στήθη μας κληρός και λαός, διότι πρό πολλοῦ άρχοντες και άρχόμενοι άπεμπολήσαμε τήν ήθική του Εὐαγγελίου. Πληθώρα άντιχριστιανικών νόμων ψηφίσθηκαν. Δέν μας έκφράζει ή παράδοση και ή ήθική τῆς Ρωμηοσύνης, αλλά αὐτή των τευτονοφράγκων. Λησμονοῦμε τίς άμαρτίες των Εὐρωπαίων, τίς δικές μας και των πατέρων μας.

Άξίζει νά θυμηθοῦμε οτι τό Ἑλληνικό Βασίλειο μέ τρία διατάγματα α) 25ης Σεπτεμβρίου 1833, β) 9ης Μαρτίου 1834 και γ) 8ης Μαΐου 1834, διέλυσε πεντακόσια περίπου μοναστήρια, και

άπεσχημάτισε έννιακόσιους μοναχούς και μοναχές δημεύοντας τήν περιουσία των μονών, αὐτών των προπυργίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Μέσα στήν όρθόδοξη Ελλάδα έκτυλίχθηκαν σκηνές που θυμίζουν τήν περίοδο τῆς Εἰκονομαχίας και τίς αλώσεις του 1204 και του 1453. Σε μοναστήρι τῆς Σίφνου, όπου οί μοναχές γοερά θρηνοῦσαν γιά τήν βεβήλωση τῆς μονῆς τους, διέταξε ο έπαρχος τήν μαστίγωσή τους. Σε άλλη μονή, ο έπαρχος θέλοντας νά αφαιρέσει τό άσημένιο «πουκάμισο» από τήν εικόνα, τήν έριξε κάτω και πατώντας τήν πήρε τήν τανάλια, αφάιρεσε τά κοσμήματα, και τό έβαλε (τό «πουκάμισο») σ' ένα σουβάλι, τό όποιο λησμόνησε νά παραδώσει στήν έπιτροπή του κράτους[2].

Γράφει στον Α' τόμο του Συνοδικου του ο Ἀριστείδης Πανώτης: «Μέ τίς κυβερνητικές άποφάσεις τῆς κατασχέσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας, που σεβάσθηκαν άκόμη και οί Τούρκοι, πραγματοποιήθηκε ή μεγαλύτερη από τήν έποχή τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως «κοσμική» άφαίμαξη και διασπάθιση των οικονομικών πηγών τῆς Έκκλησίας ὑπέρ άδιαφανών σκοπών και των συμφερόντων έπιτήδειων λαϊκών!». Και αν αὐτά διέπραξαν άνθρωποι που έζησαν και άπήλαυσαν τήν προσφορά των μονών και του κλήρου, φαντασθήτε τώρα μέ τήν κρατούσα άλλοτρίωση που έπικρατεῖ, πόσα μπορούν νά πράξουν οί ίσχυροί.

Ποιά ή κατάσταση σήμερα τῆς Μονῆς Δαφνίου, τῆς μεγαλοπρεποῦς Ροτόντας του άγίου Γεωργίου στήν Θεσσαλονίκη, τῆς περιφήμου Παρηγορίτισσας στήν Ἄρτα και δεκάδων άλλων ναών, όπου δέν καιει κερι και δέν μυρίζουν θυμίαμα; Όταν Μεγάλη Ἐβδομάδα σφραγίσθηκαν οί ναοί, γιατί δέν χτύπησαν πένθιμα οί καμπάνες; Ἐπίκαιρος ο προφήτης Ἡσαΐας μας μεταφέρει τήν φωνή του Κυρίου: «Άλλοίμονον εις σε, Ἔθνος άμαρτωλόν, λαέ, ο όποῖος εἶσαι πλήρης άμαρτιών... Έγκαταλείψατε τόν Κύριον, και οὕτω σαρμωγίσατε τόν Ἅγιον τουτον Θεόν του Ἰσραήλ!»[3]. «Τάς έορτάς των νομηγιών σας και τάς άλλας έορτάς σας μισεῖ ή ψυχή μου. Ὅσάκις ὑψώνετε τάς χείρας σας προσευχόμενοι προς έμέ, θά άποστρέψω τούς όφθαλμούς μου από ὑμάς. Λούσθητε και γίνετε καθαροί, αφαιρούντες τάς πονηρίας από τό βάθος των ψυχών σας, ώστε νά εἰσθε καθαροί έμπρός εις τούς όφθαλμούς μου»[4].

Και βέβαια μέσα στον έθνικό παροξυσμό ὑβρίζεται ο Οικουμενικός Πατριάρχης, και έλέγχεται ο πατριωτισμός του από ανθρώπους που εκ του ασφαλούς όμιλοῦν και θεωροῦν οτι μόνοι αὐτοί δικαιούνται νά χορηγοῦν πιστοποιητικά πατριωτισμοῦ και έθνικών φρονημάτων. Ὁρισμένοι μάλιστα θρηνωδοί τῆς Ἁγίας άνήκουσ στήν σχολή των «λαγουμιτζήδων» του πορθητή, που άνοιγαν λαούμια γιά νά μποῦν στήν Θεοφύλακτη. Οί σύγχρονοι «λαγουμιτζήδες», ενῶ λόγοις κόπτονται γιά τά δίκαια του Οικουμενικου Θρόνου, έργοις τόν ὑποσκάπτουν. Τά παραδείγματα πολλά, άλλ' ου του παρόντος.

Όσα ζήσαμε αὐτόν τόν καιρό πιστεύω οτι εἶναι άποτέλεσμα τῆς άγνοιας και τῆς συγχύσεως γιά τό ποιοι εἴμαστε και που ανήκουμε. Άξίζει νά θυμηθοῦμε τήν φωνή που λέει οτι: Μέ Γραικισμόν και Νεογραικισμόν έννοοῦμεν όχι τόν Νεοελληνισμόν, αλλά μόνον τό μή ρωμαϊκόν μέρος του Νεοελληνισμοῦ. Ο Νεογραικισμός, ως και ο πρό τῆς Αλώσεως Γραικισμός, εἶναι εκ τῆς φύσεως των δουλεία χειροτέρα τῆς Φραγκοκρατίας και Τουρκοκρατίας... Οί Ρωμηοί τῆς φραγκοκρατίας και τῆς τουρκοκρατίας εἶναι όσοι δέν ήκολούθησαν τό παράδειγμα εκείνων που έφράγκευσαν και έτούρκευσαν.

Τό γραικεῦ εἶναι σχεδόν ταυτόν μέ τό φραγκεῦ. Σημαίνει σήμερα άμερικανεύω, ρωσεύω, φραντσεύω, γερμανεύω, δηλαδή γίνομαι πνευματικός δούλος των έξω τῆς Ρωμηοσύνης. Ο Ρωμηός γνωρίζει σαφώς οτι ὑπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ συμμαχίας και δουλείας. Γίνεται σύμμαχος μέ όποιονδήποτε, έφ' όσον συμφέρει εις τό Ἔθνος, αλλά ποτέ δούλος των συμάχων.

Συνέχεια στη σελ. 8

Η Αγία Σοφία, οι άλλοι και εμείς

Συνέχεια από τη σελ. 7

Ο Γραικύλος κάνει τό λιοντάρι εις τούς Ρωμηούς μέ τήν βοήθειαν τών ξένων, αλλά είναι φρόνιμον ποντικάκι εις τούς ξένους... Ο Νεογραικισμός αρκετά εξημίωσε τό Ρωμαϊκόν μέ τήν λεγομένην ξενομανίαν του, ή όποία είναι εις τήν πραγματικότητα δουλοπρέπεια εις τά άφεντικά του. Ο Γραικύλος έχει έμπιστοσύνην όχι εις τόν έαυτόν του, αλλά μόνον εις τά ξένα άφεντικά του. Η Ρωμηοσύνη διαφέρει τών άλλων πολιτισμών, διότι έχει τό ίδιον θεμέλιον διά τόν ήρωισμόν της, ως και διά τήν άγιωσύνην της, δηλαδή τό ρωμαϊκόν φιλότιμον, τό όποϊον δέν υπάρχει εις τόν εύρωπαϊκόν πολιτισμόν. Παρά ταύτα οι Γραικύλοι από τό 1821 μέχρι σήμεραν προπαγανδίζουν ότι όφείλομεν νά έγκαταλείψωμεν τήν Ρωμηοσύνην και νά γίνωμεν Εύρωπαϊοι, διότι δήθεν ό Εύρωπαϊκός πολιτισμός είναι ανώτερος από τήν Ρωμηοσύνην». Αύτά και πολλά άλλα αναφέρει στο περισπούδαστο έργο του «Ρωμηοσύνη» προφητικώς ό άμερικανοτραφής άείμνηστος παπά Γιάννης Ρωμανίδης. Γιατί αύτή ή άνάγνωση τής ιστορίας είναι έξω από τά σχολεία μας;

Τελειώνοντας τ' άτελεύτητα ή όπως ή άρχαιοπρεπής ποντιακή διάλεκτος λέει: «πολλά νά λέγω 'κι έπορώ, κι όλίγα 'κι κανείνταν», έπιστρέφω στον «παμμέγιστον εκείνον ναόν και θεϊότατον τής του Θεου Σοφίας». Τόν άποχαιρετώ μ' ένα δυνατό κείμενο, βγαλμένο από τήν καρδιά και τόν κάλαμο ενός συγχρόνου ραφωδοϋ τής Ρωμηοσύνης, πού κατοικεί στα πάλαι ποτέ κακοβίωτα, αλλά τήν σήμεραν πνευματικά έλευθεροβίωτα Άγραφα, του πολυσεβάστου ήγουμένου τής μονής Τατάρνης, του παπα Δοσιθέου:

«Διά τόν ναόν τουτον σιγώ και τιμώ αύτόν διά τής σιγής. Ίσταμαι εις τόν Ίππόδρομον, πρό του Μιλλίου και άποθαυμάζω. Ακούω πολλούς νά λέγουν· Πήγα και στην άγια-Σοφία. Μετά βεβαίως από τήν Κλειστή Αγορά και τά άλλα πονηρεπιπόνηρα και ου ρήτá, άτινα παρέχει άφθονοπαρόχως ή τής Πόλεως νυκτερινή ζωή, ως και πάσα μεγαλούπολις.

Πήγαν έπιτέλους. Ακριβό τό εισιτήριον. Όμως άφου ήλθαμε, άς μπορούμε. Και τί βλέπουν; Όχλοβοή. Πλήθος τουριστών από πάσης τής οικουμένης. Ξεναγοί ώροόμενοι νά άκουσθουν, καθότι και ό πλησίον ξεναγός αύτό προσπαθεί, νά άκουσθής. Έδώ βλέπετε... εκεί βλέπετε. Στα τούρκικα, στα άγγλικά, στα γαλλικά, σε όποια γλώσσα μπορείς νά φαντασθής, σπανίως στα ελληνικά. Αναμειγνύουν μυθώδη και τερατώδη μετά και τιων άληθειών. Συνονθύλευμα ιστορίας, θρύλων, ανακριβειών και παραίστορίας. Και ό έχων ώτα καλόν έστιν ίνα φράσση αύτά.

Ο βουλόμενος ίν' άποθαυμάση τό κάλλος, τήν εύπρέπειαν, τό ύπέροχον άρχιτεκτόνημα· ό έπιθυμών ίν' έμβατεύση εις τήν ιστορίαν· ό ιστάμενος πρό τών βασιλικών ουδών και διερωτώμενος πώς και διατί τά μάρμαρα τά τόσον παχέα έχουν εις τό μέσον κοιλανθής· ποιοί διήλθον, ποιοί άγιοι, ποιοί αύτοκράτορες, ποιοί αύλικοί «εί μέν τώ βασιλεί πιστοί, ουκ οίδα, Θεω δέ τό πλείστον άπιστοι»[5], ποίος λαός εύσεβής· ποιά τραγικά γεγονότα διεδραματίστησαν ύπό τόν άέρινον θόλον· τί ύπήρχε εν αύτῳ τῳ ναῳ· τί άπέμεινε· πώς εκ τών όλίγων ψηφιδῶν ό νοϋς άναπαριστá τά τόσα αύτου περασμένα μεγαλεία· τί γράφει ένεός ό Προκόπιος· τί γράφει έξεστηκώς Παϋλος ό Σιλεντιάριος· ποια του Ναου αι περιπέτεια· ποίος ό ναός εις όν ώμίλει τῳ 381 Γρηγόριος ό Θεολόγος άποκαλόν αύτόν «μέγαν και περιβόητον»· πώς έπήλθε ή καταστροφή του 404· τί έπραξεν ή στάσις του Νίκα· πώς και διατί ό αύτοκράτωρ και κτίτωρ Ίουστινιανός εισελθών μετά του πατριάρχου Μηνά έως του άμβωνος έξεβόησε· «Δόξα τῳ Θεῳ τῳ καταξιώσαντί με τοιοϋτον έργον έπιτελέσαι. Νενίκηκά σε, Σολομών»...

Έγραφα εν αρχή ότι τιμώ διά τής σιγής. Διεψεύσθην. Ήλθαν τόσα εις τόν νοϋν, όπου ό κάλαμος άδυνατεί ίν' ακολουθήση. Διό και άναμειγνύω δημώδη λόγον μετά καθαρεύοντος. Έάν ό νοϋς άσθμαίνη, και ή καρδιά πάλλεται, τότε τά γλωσσικά όρια καταρρέουν.

Οί ήμέτεροι λοιπόν τά μόνα πού βλέπουν είναι τά περιτρίμματα άμμοκονιαμάτων, τό ότι περιστεραί τινες περυγίζουν ύπερ τás κεφαλás αυτών, φοβούμενοι μή στοχεύσωσιν έπ' αυτών, τό ότι ό κύων του φύλακος έξετράπη εισελθών, ίν' άναζητήση τόν έαυτου αύθέντην, τό άφεντικό του. Τό ότι ύπάρχουν άκόμη ικριώματα-σκαλωσιές και έμποδίζουν τήν θεά, και κυρίως έρωτουν πώς κατάφερε ή ζωηρά Ζωή νά διατηρήση έως του έβδομηκοστού έτους τής επί γής ζωής αυτής τό κάλλος της, άφανίσασα τά οικονομικά του κράτους επί τή άναζητήσει καλλυντικών έως Κίνας, και πώς έθρήνησε τρεις συζύγους αύτοκράτορας εκ τών άφανών.

Ταύτα καταγράφω ουχί παρ' άλλων άκούσας, άλλ' αύτήκοος γεγονώς. Έω τás έρωτήσεις του τύπου «Οί μιναρέδες έγιναν πρό ή μετά τήν άγια-Σοφία;», αίτινες οδηγούν εις άγανάκτησιν. Και σύ εισέρχεσαι τρέμων, έστω και αν έρχεσαι διά πολλοστήν φοράν, ύποβασταζόμενος άμα, ίνα μή καταρρεύσης. Δέος. Ακούς δεήσεις διακόνων, έκφωνήσεις ιερέων, εκμειλίξεις πατριαρχών, ψάλματα καλοφωνάρηδων. Ακούς τούς ρώσσοις άπεσταλμένους νά διακηρύττουν· «Ουκ ίσμεν εί έσμεν εν ουρανῳ ή εν γή».

Προτιμώ τίσ πρωινές ώρες. Πρό τής έπιδρομής Άγγλων, Γάλλων, Γιαπωνέζων και κυρίως Νεοελλήνων, φωνασκούντων, χειρονομούντων, χειροδεικτούντων και κυρίως άσεβούντων (ταύτα διά τούς έξ Έλλάδος κυρίως). Και πάντοτε τά μάτια μου «κολλούν» εις τήν μεγάλην Δέησιν τών Κατηχουμενείων. Δέν ύποτιμώ τίσ άλλες παραστάσεις, μή γένοιτο! Άλλ' ύπερβαλλόντως άγαπώ αύτήν τήν Δέησι. Ίσταμαι, παρατηρῶ, σκέπτομαι, δέομαι.

Όσο νωρίς κι αν πας, κάποιους θά βρής πού ήλθαν πριν από σένα. Έξηγεϊ ό ξεναγός. Τά ίδια σ' όλες τίσ γλώσσες. Έδώ βλέπετε ψηφιδωτά του ΙΓ' αιώνας. Είναι ή έποχή άκμής τών ψηφιδωτών. Κάποιοι τόν κοιτουν άδιάφοροι. Άλλοι κοιτουν τά παράθυρα άριστερά. Πολλή βρωμιά έχουν, σκέπτονται. Γιατί δέν τά καθαρίζουν; Μερικοί τόν αφήνουν σύξυλο. Σκύβουν από τό στηθαίο. Πώ, πώ, τί ύψος! Λίγοι σηκώνουν ψηλά τό κεφάλι και μετροϋν τά παράθυρα του τρούλλου. Είναι σαράντα άραγε, όπως μάς είπε ό ξεναγός; Μπερδεϋονται. Τά ξαναμετροϋν. Βλέπουν μόνον τά βορινά. Ύπολογίζουν. Κοιτουν τό ρολόι. Βρέ, πώς πέρασεν ή ώρα. Πεινάσαμε, πότε θά φάμε; Έδώ θά νυχτώσουμε;

Πολλοί βλέπουν. Άλλά τί βλέπουν. Τί μπορεί νά δη ένας άλλόθρησκος, ένας άποχρωματισμένος «εύρωπαϊος» -ήλικίας όγδόντα και πλέον- μέ σορτσάκι, παρακαλώ, ή ένας άδιάφορος νεοέλληνας; Ο καλλιτέχνης ενδιαφέρεται για τίσ

ψηφίδες. Πώς είναι άρμονικά τοποθετημένες. Ο άκαδημαϊκός ζωγράφος έπιμένει ότι ή ιερατική στάσις τών εικονιζομένων δέν συμφωνεί μέ τήν σωστή ανατομία. Ο ένδυματολόγος αναλύει τίσ πτυχώσεις του μαφοριου τής Κυρίας Θεοτόκου. Ο τεχνίτης βλέπει τόν κάμπο μισοκατεστραμμένο και μουρμουρίζει. Ο τυφλός τόν τε νοϋν, τά τε ώτα και τούς όφθαλμούς ουδέν όρα. Και τί έχει πιά ή άγια-Σοφία; Άντε νά φύγουμε νά πάρουμε καθαρόν άέρα.

Ο εύλαβής προσκυνητής, ό όρθόδοξος προσκυνητής κατανύσσεται· «τό πρόσωπόν σου, Κύριε, ζητήσω!». Βλέπει τόν Τιμιο Πρόδρομο και ψιθυρίζει «ό γάρ λαός σου...». Στρέφεται προς τήν Κυρίαν Θεοτόκον και συνεχίζει· «και ή Εκκλησία σου...». Άτενίζει τόν Κύριο «ϊκετεύουσί σε». Ο γάρ λαός σου και ή Εκκλησία σου ικετεύουσί σε, Κύριε, Κύριε!

Και έτσι ή θεά γίνεται ίκεσία, προσκύνημα πανευλαβές και μυστικό. Ο χρόνος και ό τόπος εξαφανίζονται, γίνονται αίωνιότης. Διακρίνω όμως στο βλέμμα του Κυρίου μου Ίησου μιά θλίψιν άφατον, άπέραντον. Όχι για τά βέβηλα όμματα. Όχι για τήν άναιδή στροφή τών νώτων. Όχι για τό αύθαδες πολλών έξ ήμῶν. Γινώσκει καλώς ό Κύριος και από έμπτύσματα και από κολαφισμούς και από διακωμώδησιν[6]. Αύτή ή θλίψις όφείλεται εις άλλους λόγους...

Τελικώς ή άγια-Σοφία είναι πίστη και ψυχή Όρθόδοξη και συνείδηση Ρωμαϊκή. Αύτά τά δύο δέν μπορεί κανείς νά μάς τά πάρει, αν εμείς οικειοθελώς δέν τά έκχωρήσουμε. Η Ρωμανία Νικά.

[1] Γεώργιος Κ. Κυρμελής, Ρωμανία.

[2] Κ. Οικονόμου, Τά Σωζόμενα, τ. Β' σ. 252, 270, 272, και Άριστεϊδη Πανώπη, Τό Συνοδικόν, σ. 577-579.

[3] Α', 4.

[4] Α', 14-16.

[5] Γρηγορίου Θεολόγου, Συντακτήριος, 27.

[6] Άρχιμ. Δοσίθεος, «Πολίτικη Άνθολογία» σ. 503-505.

Πηγή : e-pontos.gr

ΠΟΝΤΟΣ

«Χρυσοποίκιλτος και Παντίλαμπρος»

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

του Πάνου Αμοιρίδη

ΤΑ ΠΑΡΧΑΡΙΑ

Κάθε οικογένεια είχε 2-3 αγελάδες και 1-2 μοσχάρια.

Για οικονομία και πλούσια τροφή μετά τον Απρίλιο και όλο το καλοκαίρι μέχρι και τον Σεπτέμβριο πήγαιναν στα παρχάρια. Γραφικές κοιλάδες με άφθονο χόρτο και νερά σε οροπέδια. Καλοκαιρινοί οικισμοί τα "Παρχάρα" ή "Στάματα" από καλύβες με ξερότοιχους και στεγασμένες με "χαρτώματα"

(λεπτά σανίδια) που το Φθινόπωρο αφαιρούσαν για να μην τα κάψουν οι περαστικοί και οι τσοπάνηδες (προατάντ'). Λίγες καλύβες ήταν για κατοικία ανθρώπων (καλύβα), οι περισσότερες ήταν των αγελάδων (μαντρία). Σε κάθε παρχάρι αναίβεναν 6-10 γυναίκες (παρχαρέτσα) που περιποιούνταν τα αγελάδια τους συν 20-30 ξένα (περνάκια) με πληρωμή. Η "παρχαρέτσα" ήταν "μεσοκαιρίτσα" και τις περισσότερες φορές χήρα. Κάθε οικογένεια είχε ξεχωριστό μαντρί όπου το βράδυ τα αγελάδια δένονταν στα "πασαλα". Την ημέρα τα πήγαιναν για βοσκή και το βράδυ επέστρεφαν. Όταν είχαν οίστρο (βίντζον) τα βόσκιζαν από τα χαράματα 3-4 ώρες και επέστρεφαν γιατί "εβιντζάουσαν" και τα έδεναν στον στάβλο. Τα άλμεγαν "πρισναρ" μέσα στο "αλμεχτέρ" (κουβάς) και με το "μαρτσούφ" (πέτσινη θήκη για το αλάτι) στο λαιμό. Όταν έγερνε ο Ήλιος τα έβγαζαν για λίγο πάλι στην βοσκή. Η καλύβα γύρω στους τοίχους είχε 2 χοντρά ξύλα (γαλοστάτες) περίπου στο ένα μέτρο με 30-40 πόντους απόσταση το ένα με το άλλο. Πάνω στους γαλοστάτες τοποθετούσαν τα καρσάνια που έβαζαν το γάλα για να "θογαλίζ" να βγει στην επιφάνεια η κρέμα, το "θόγαλα" που μετά από 1-2 ημέρες με το "κενές" το έβαζαν στο βαρέλι της οικογένειας. Μετά από μια εβδομάδα "εντούσαν το θόγαλαν" σε κυλινδρικό ξύλινο δοχείο (δουρβάν-ξυλάγγ) κρεμώντας το "ξυλάγγ" από την στέγη και με χτυπήματα μερικών λεπτών χώριζε το βούτιρο (εκωφούτον). Πρόσθεταν κρύο νερό για να σφίξει, το αλάτιζαν και το αποθήκευαν και έμενε στο "ξυλάγγ" το "τάν". Το γάλα που έμενε από την αφαίρεση της κρέμας ημίπαχο πρόσθεταν πιτύα (πιτύδ') που παρασκεύαζαν οι ίδιες από τα μοσχάρια που έφαζαν για να γίνει τυρί και με λίγο βράσιμο "μιτζίν". Αν δεν ήθελαν να κάνουν "μιτζίν" έβραζαν το γάλα, πρόσθεταν λίγη μαγιά γιαούρτι (κόλισμαν) και όταν μετά απο4-5 ώρες έπιζε το έριχναν σε πάνινο σακί (υλιστοσάκουλο) το τοποθετούσαν σε περβάζι (υλιστοσάνιδο) και το "ελίθωναν" με μια πέτρινη βαριά πλάκα για να φύγουν τα υγρά. Όταν στέγνωνε (ύλιζεν) το "υλιστόν" το έβγαζαν, το ζύμωναν μέσα στο "καρσάν" και σχημάτιζαν μικρούς κυλίνδρους τα "τσορτάνια" και τα τοποθετούσαν σε σανίδα για να ξεραθούν. Τα φύλαγαν για τον χειμώνα σαν πρόγευμα με το ψωμί. Όταν πήγαιναν νοικοκυρές στο παρχάρι για να πάρουν "ματζουρκά" (γιαούρτι υλιστόν, τσορτάνια, βούτουρον) πήγαιναν στην παρχαρέτσα κορκότα, χορταρικά, φρούτα και αυτή τις φίλευε με "χαβίτς" (κρέμα βρασμένη με καλαμποκίσιο αλεύρι). Υπήρχε και παροιμία. "όν παρχάρ' επήςες; Ναί.Χαβίτς έφαες; Γιόκ. (όχι) Χα κ'επης" (δεν πήγες). Όταν ήταν να φύγουν πήγαινε όλη η οικογένεια για να κατεβάσουν τα ζώα, τα χαρτώματα και τα ματζουρκά. Κάθε παρχάρι είχε την νεράιδα του, το στοιχείό του, τον φύλακά του, το πνεύμα της παρχαρομάνας. Την ώρα που έφευγαν, έβραζαν σε μια τρύπα του τοίχου μια φέτα ψωμί με βούτιρο (γαλόψωμο) για να την καλοπιάσουν για τον επόμενο χρόνο, κι αυτή πιστή κάθε άνοιξη τους ξανακαλούσε.

Παρχαρομάνα ελάλεσεν ασ κλώσκουν οι ρομάνες

Εγώ τα χιόνια έλυσα και την χλοάδα έγκα

Ρωμάνα επαρχάρευεν σ' Εμίρη τα παρχάρια

Σεράντα χτήνια έλμεεν σεράντα αγελάδα

Κι άλλα σεράντα εβόσκιζεν μουσκάρα άμον ζουρκάδα

Χρήστος Γιανταμίδης
Πλοίαρχος (ε)ε.α.
Πολεμικού Ναυτικού

Το Δημογραφικό ζήτημα η μεγαλύτερη απειλή για την ύπαρξη της χώρας μας

Την 23η Νοεμβρίου 2019, η Εθνική Οργάνωση Πολυτέκνων Αθηνών (Ε.Ο.Π.Α.) διοργάνωσε Ημερίδα στο πολεμικό μουσείο των Αθηνών με θέμα «Δημογραφικό ζήτημα: Εθνική Στρατηγική ή Εθνική Συρρίκνωση»;

Στην εν λόγω ημερίδα προσκλήθηκα να συμμετάσχω για να παρακολουθήσω τις εργασίες της και τις απόψεις των προσκεκλημένων ομιλητών από τα πανεπιστημιακά ιδρύματα, από εκπροσώπους της εκκλησίας και από εκπροσώπους πολιτικών κομμάτων. Όλοι οι εκπρόσωποι αναφέρθηκαν στο οξύ πρόβλημα της υπογεννητικότητας που μαστίζει την χώρα μας τα τελευταία 40 χρόνια. Ο ομιλητής που έκανε ιδιαίτερη εντύπωση με τον χειμαρρώδη λόγο του κρίνοντας και τις πολιτικές ηγεσίες για το ζήτημα αυτό, ήταν ο Πρόεδρος της Ανωτάτης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδος, Βασίλειος Ν. Θεοτοκάτος. Αναφέρθηκε στο πρόβλημα της υπογεννητικότητας που οδηγεί στην Δημογραφική κατάρρευση της χώρας μας. Εν κατακλείδι παρακάτω αναφέρεται μέρος της ομιλίας του: «Για πρώτη φορά από το 1921, οι γεννήσεις στην Ελλάδα κατέβηκαν κάτω από το όριο των 100.000 το 2013 και έκτοτε κάθε χρόνο λιγοστεύουν και το 2018 ήταν μόνο 87.084, ενώ οι θάνατοι το 2018 έφθασαν τους 120.886. Την δετία (1933-1940) μετά την πτώχευση του 1932 οι γεννήσεις έφθασαν 1.511.105, ενώ οι θάνατοι ήταν 812.246, δηλ. είχαμε υπεροχή γεννήσεων κατά 698.859. Την δετία 2011-2018 οι γεννήσεις ήταν 759.014, οι θάνατοι ανήλθαν σε 939.589 δηλ. είχαμε υπεροχή θανάτων 180.565. Κατά το σχολικό έτος 1954-1955 σε όλα τα δημοτικά σχολεία της Ελλάδος φοιτούσαν 943.813 μαθητές. Οι μαθητές αυτοί είχαν γεννηθεί κατά τα έτη 1943 έως και το 1948. Εάν γίνει διαίρεση του αριθμού, που φοιτούσε στα δημοτικά σχολεία το παραπάνω σχολικό έτος 1954-1955 και των έξι ετών, που γεννήθηκαν τα παιδιά (943.813 : 6 ίσον 157.302) προκύπτει ότι είχαν γεννηθεί κάθε χρόνο κατά μέσον όρο, τουλάχιστον 157.302 παιδιά. Εάν δεν αποτραπεί αυτός ο εφιαλτικός κατήφορος η Ελλάς οδεύει ολοταχώς στο τέλος της ιστορίας της».

Στην συνέχεια για αποτροπή αυτής της εφιαλτικής κατάστασης πρότεινε στοχευόμενα μέτρα για ενίσχυση των πολυτέκνων. Σύμφωνα λοιπόν με τα ανωτέρω αναφερόμενα του κ. Θεοτοκάτου, διαπιστώνεται ότι υπ' αριθμ. ένα Εθνικό θέμα είναι το Δημογραφικό ζήτημα – Υπογεννητικότητα με ανεξέλεγκτες επιπτώσεις και διαστάσεις, γιατί ένεκα αυτής η Ελλάδα συρρικνώνεται πληθυσμιακά με ταχύτατους ρυθμούς, κατά συνέπεια να απειλείται η πολιτισμική μας συνέχεια, η εδαφική μας ακεραιότητα, η εθνική μας ανεξαρτησία και η επιβίωσή μας ως Έθνος. Η υπογεννητικότητα είναι ένας υπαρκτός κίνδυνος, είναι μια ωρολογιακή βόμβα στα θεμέλια της χώρας μας, και είναι πάνω από οποιαδήποτε οικονομική και πολιτική κρίση. Είναι ένα διαχρονικό εθνικό ζήτημα που αφορά όλους τους Έλληνες.

Ως εκ τούτου έχουμε να αντιμετωπίσουμε έναν ακήρυκτο πόλεμο με αντίπαλο την υπογεννητικότητα. Όπως σε κάθε πόλεμο συστρατευθήκαμε ομόθυμα και νικήσαμε τον εχθρό, έτσι και τώρα να συστρατευθούμε όλοι μαζί για να καταπολεμήσουμε την υπογεννητικότητα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με ισχυρή πολιτική βούληση που να προβλέπει την στήριξη της οικογένειας και ιδιαίτερα των πολύτεκνων. Τον τρόπο τον γνωρίζουν πολύ καλά οι αρμόδιοι φορείς, αρκεί να υπάρχει σωστός και διαρκής προγραμματισμός. Η εκκλησία, όπως κατά τα χρόνια της σκλαβιάς έπαιξε σημαντικό ρόλο για την αναγέννηση της ανεξαρτησίας του Έθνους, έτσι και τώρα μπορεί να προσφέ-

ρει ποικιλοτρόπως ακόμη και από άμβωνα λόγους.

Τα ΜΜΕ, οι τηλεοπτικοί σταθμοί να προβάλλουν σε τηλεοπτικές σειρές την οικογένεια, να προβάλλουν τον ιερό ρόλο της γυναίκας ως μάνα, και τον ρόλο της γιαγιάς που είναι πυλώνες της οικογένειας, να προβάλλουν την ευτυχία και το δέσιμο που φέρνουν τα παιδιά στους γονείς –παππούδες, να προβάλλουν τα παιδιά ως τους αυριανούς συνεχιστές και φύλακες του ελληνικού Έθνους, να προβάλλουν την οικογένεια ως το κύριο κύτταρο του ελληνικού κράτους.

Οι νέοι μας να βάλουν στόχο στη ζωή τους τη δημιουργία οικογένειας με πάνω από τρία παιδιά. Οι γονείς-παππούδες να παροτρύνουν τα παιδιά τους να δημιουργήσουν οικογένεια με παιδιά και να είναι πάντα αρωγοί τους, προσφέροντάς τους κάθε απαιτούμενη βοήθεια, όπως φύλαξη παιδιών, ακόμη και οικονομική βοήθεια εάν απαιτηθεί. Για χάρη της οικογένειας με παιδιά ας περικόψουμε τις περιττές δαπάνες μας για να σωθεί η πατρίδα μας με ιστορία άνω των 4.000 ετών.

Αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα για την αντιμετώπιση του ακήρυκτου αυτού πολέμου κινδυνεύουμε με αφανισμό γιατί επί των ημερών μας η Ελληνίδα γεννά 1,3 παιδιά και σε μεγάλη ηλικία κατά συνέπεια χάνονται γενιές. Με τον ρυθμό αυτόν του 1,3 παιδιά ανά γυναίκα στις επόμενες δεκαετίες η χώρα μας θα γίνει τόπος γερόντων, με κενά σχολεία που κάποτε ήταν γεμάτα με ελληνόπουλα και σε πολλή πιο δύσκολες εποχές (φτώχεια, φτώχεια, παντού επικρατούσε φτώχεια και λόγω των πολέμων-εμφύλιων πολέμων, παρ' όλα αυτά οι γονείς-παππούδες μας έκαναν ευτυχισμένες οικογένειες με πολλά και δημιουργικά-εργατικά παιδιά, που προσέφεραν στην οικογένεια και στην εθνική οικονομία).

Η μείωση του πληθυσμού θα είναι ραγδαία και μη αναστρέψιμη εάν δεν ληφθούν άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα για την προώθηση της γεννητικότητας. Απόρροια αυτής, είναι αναπόφευκτη η πληθυσμιακή αλλοίωση της ελληνικής κοινωνίας, με την αντικατάσταση της με ένα τριτοκοσμικό αμάλγαμα μουσουλμανικών φυλών που θα υποσκάψει το παρόν και το μέλλον του ελληνισμού, δηλαδή θα υποσκάψει τα έθιμα, παραδόσεις, θρησκεία, ιστορία και κυρίως την

γλώσσα μας. Αν λάβουμε υπόψη μας ότι τα κράτη-έθνη αφανίζονται όταν απολέσουν τα αναφερόμενα χαρακτηριστικά τους, δηλαδή την πολιτισμική-εθνική τους ταυτότητα. Καμιά χώρα χωρίς φυσική ανανέωση του πληθυσμού της δεν μπορεί να διατηρήσει την φυλετική της συνέχεια.

Το αναφερόμενο πρόβλημα θα επιδεινώνεται στο μέλλον εάν συνεχισθεί η ανεξέλεγκτη εισβολή-επιδρομή μουσουλμάνων λαθρομεταναστών και στην συνέχεια παροχής σ' αυτούς την ελληνική ιθαγένεια, τότε πλέον είναι βέβαιο ότι το ελληνικό γένος θα πάψει να υπάρχει όπως το γνωρίζουμε, καθόσον οι μουσουλμάνοι δεν αφομοιώνονται. Όσοι θέλουν να πιστεύουν στην αφομοίωση των μουσουλμάνων εθελούφλου.

Ότι δεν πέτυχαν οι Πέρσες, οι Ρωμαίοι, οι Άραβες, οι Οθωμανοί με τους κατακτητικούς τους πολέμους θα το πετύχουν οι σύγχρονοι μουσουλμάνοι με την αδιαφορία-θέλησή μας, και ότι ριζώνει με την θέλησή μας δεν ξεριζώνεται. Θα το πετύχουν οι μουσουλμάνες γυναίκες – μάνες.

Για να διατηρήσουμε την εθνική μας ταυτότητα θα πρέπει κάθε Ελληνίδα να γεννά 2,11 παιδιά και σε νεαρή ηλικία. Η επίτευξη αυτού του στόχου είναι υπόθεση όλων των Ελλήνων.

Τα αίτια της υπογεννητικότητας

Ας εξετάσουμε τώρα τους λόγους που προκάλεσαν και προκαλούν την υπογεννητικότητα.

Η κυριότερη αιτία της υπογεννητικότητας είναι οι ΕΚΤΡΩΣΕΙΣ αυτή οδηγεί την χώρα μας στην κρυφή αυτογενοκτονία. Σύμφωνα με τον κ. Καλλιντέρη Νικόδημο Δικηγόρο Δημοσίου Δικαίου, εκπροσώπου του κινήματος «Αφήστε με να ζήσω» μας ενημερώνει ότι: «Η αμείλικτη και στυγνή πραγματικότητα των αριθμών προκαλεί τρόμο και δέος! Βάσει στατιστικής μελέτης του Αρεταίειου Νοσοκομείου και της Eurostat, η χώρα μας καταλαμβάνει την θλιβερή πρωτιά στις εκτρώσεις πανευρωπαϊκά, καθώς ο αριθμός τους αγγίζει τις 350.000 ετησίως χωρίς ασφαλώς να συμπεριλαμβάνονται σε αυτόν ορισμένες που δεν είναι δυνατόν να καταγραφούν...40.000 από αυτές καταγράφο-

συνέχεια στη σελ. 10

Το Δημογραφικό ζήτημα η μεγαλύτερη απειλή για την ύπαρξη της Χώρας μας

Συνέχεια από τη σελ. 9

νται σε ηλικίες κάτω των 18 ετών, ενώ 1 στις 4 γυναίκες δηλώνουν ότι έχουν κάνει έκτρωση! Αν υπολογίσουμε τον συνολικό αριθμό των εκτρώσεων από το 1986, οπότε και αποποινικοποιήθηκε η διακοπή της κυήσεως, έως σήμερα το άθροισμα είναι σοκαριστικό: Άνω των 10 εκατομμυρίων παιδιών δεν γεννήθηκαν ποτέ στην πατρίδα μας». Για τα 10 εκατομμύρια παιδιά που δεν γεννήθηκαν ποτέ στην χώρα μας φταίμε όλοι μας. Πρωτίστως φταίει η πολιτεία που νομοθέτησε για την αποποινικοποίηση της διακοπής της κυήσεως το 1986. Φταίει οι γονείς που τις περισσότερες φορές συναινούν, φταίει οι Ελληνίδες που προβαίνουν στην εγκληματική αυτή πράξη και με κίνδυνο πάντα την αυτοκαταστροφή των γεννηθέντων οργάνων τους, φταίει και κάποιοι γιατροί που για μερικά αργύρια εκτελούν την εταίσιχνη, επώδυνη και επικίνδυνη για την γυναίκα έκτρωση. Η έκτρωση αποτελεί την κύρια αιτία αφανισμού του έθνους μας, όλες οι άλλες αιτίες έπονται. Πρόκειται για μια εθελούσια αυτογενοκτονία του ελληνισμού που συνεχίζεται χωρίς να ληφθούν μέτρα απαγόρευσής της. Είναι ένας ακήρυκτος πόλεμος που σκοτώνει κρυφά τα παιδιά μας. Εάν τα 10 εκατομμύρια των αθώων-άμωμων ψυχών που δολοφονήθηκαν εσκεμμένα είχαν αφεθεί να γεννηθούν, σήμερα δεν θα αντιμετωπίζαμε το δημογραφικό αυτό πρόβλημα που μαστίζει την χώρα μας. Εάν τα δολοφονημένα αυτά παιδιά ζούσαν, σήμερα θα είχαμε μια άλλη Ελλάδα, με άλλη πληθυσμιακή δομή και με άλλη ισχύ στην εθνική της άμυνα, στην οικονομία της, με περισσότερο κύρος-δύναμη στα Βαλκάνια, στην Ε.Ε., και στο παγκόσμιο στερέωμα γενικότερα.

Ποτέ όμως δεν είναι αργά. Δεν μπορούμε να διορθώσουμε το παρελθόν. Μπορούμε όμως να διορθώσουμε το παρόν και το μέλλον. Όλοι μαζί μπορούμε να αποκόψουμε το κεφάλι του φιδιού που λέγεται έκτρωση για χάρη της διάσωσης της χώρας μας από τον αφανισμό της.

Συχνά λέγεται από τους νέους μας, πώς να παντρευτώ να κάνω παιδιά, εφόσον δεν εργαζομαι. Απαντώ, δουλειές υπάρχουν, αλλά η άνεργη νεολαία μας δεν φοβάται την αναδουλειά την δουλειά φοβάται, την οποιαδήποτε χειρονακτική, κοπιαστική δουλειά. Γεννάται το ερώτημα πως οι περίπου 2 εκατομμύρια λαθρομετανάστες που ζουν στην πατρίδα μας με τις οικογένειές τους βρίσκουν δουλειά και εργαζονται; Εάν κάνουμε έρευνα εργασίας θα διαπιστώσουμε ότι στις οικοδομικές εργασίες εργάζονται Αλβανοί, τα μαστοράκια έγιναν μαστόρια-εργολάβοι οικοδομικών εργασιών, στην γεωργία-κτηνοτροφία εργάζονται Ινδοί, Αφγανοί, Πακιστανοί Αφρικανοί ισλαμιστές, στην ναυτιλία μας Φιλιππινέζοι, στην αλιεία Αιγύπτιοι. Οι σημερινοί ανειδίκευτοι εργάτες θα είναι οι αυριανοί επιχειρηματίες στο τομέα τους. Από το 1980 μέχρι και τις αρχές του 2010 υπήρχε ανάπτυξη και πολύ δουλειά για όσους ήθελαν να εργασθούν, παρ' όλα αυτά οι νέοι μας δεν έκαναν οικογένεια και παιδιά. Έκαναν όμως μεγάλη ζωή, όταν οι εργαζόμενοι πήγαιναν για δουλειά η κακομαθημένη νεολαία μας επέστρεφε από τα κέντρα διασκέδασης και με χρήματα των γονιών ή παππούδων τους. Μήπως και αυτοί που εργάζονται και είναι οικονομικά ανεξάρτητοι παντρεύονται; Και αν παντρεύονται, παντρεύονται σε μεγάλη ηλικία. Άρα δεν είναι μόνο οικονομικοί οι λόγοι, είναι η σύγχρονη κακή νοοτροπία των νέων μας. Γι' αυτό θα πρέπει να αλλάξουμε τρόπο ζωής, θα πρέπει να στρωθούμε στην δουλειά, οποιαδήποτε δουλειά αρκεί να είναι τίμια, θα πρέπει να αγαπήσουμε την οικογένεια με παιδιά και παράλληλα την πατρίδα μας που έχει ανάγκη τα δικά μας παιδιά εάν θέλουμε να υπάρχει και εις το μέλλον. Το οφείλουμε στους προγόνους μας, το οφείλουμε και στους απογόνους μας, να τους την παραδώσουμε όπως την παραλάβαμε, μια Ορθόδοξη Χριστιανική Ελλάδα.

Σε ανατολή, σε δύση, στο νότο στο βοριά, όλοι για την Πατρίδα να κάνουμε παιδιά. Θα έλεγε ο εθνικός μας ποιητής Ρήγας Φεραίος.

Λίγα λόγια για την Αθηνά...

Έστω και καθυστερημένα λόγω των προβλημάτων που προέκυψαν από τον ιό του κορωνοϊού, και την μη έγκαιρη έκδοση της εφημερίδας του συλλόγου μας, θεωρώ υποχρέωση μου όσο και των υπολοίπων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του συλλόγου, μέσα από το παρόν φύλλο των Οφίτικων Νέων να αποτίσουμε φόρο τιμής στη μνήμη της αγαπητής Αθηνάς Αθανασιάδου.

Δύσκολη μέρα για την Νέα Τραπεζούντα η 21η Μαΐου μιας και η θλιβερή είδηση της απώλειας της Αθηνάς Αθανασιάδου σε ηλικία μόλις σαράντα οκτώ (48) ετών, σκόρπισε μεγάλη θλίψη και πόνο και ένα μεγάλο γιατί σε όλους τους κατοίκους του χωριού.

Απρόσμενο και αναπάντεχο το νέο μιας και όλοι μαθαίναμε από τα συγγενικά της πρόσωπα την πορεία της υγείας της και ότι σύντομα θα επιστρέψει σπίτι της. Εντούτοις η ξαφνική επιδείνωση της υγείας της τις τελευταίες ημέρες της ζωής της, είχε ως αποτέλεσμα να φύγει από κοντά μας η αγαπητή Αθηνά, που βοηθούσε, συμπονούσε και πάντα με χαμόγελο και τον καλό της λόγο μοίραζε απλόχερα την αγάπη της σε όλους, αποτελώντας υπόδειγμα ευγενικής συμπεριφοράς και παρουσίας.

Με συμμετοχή στα κοινά του χωριού κυρίως σε ό,τι είχε να κάνει με την ενορία της Ζωοδόχου Πηγής, αλλά πολύ περισσότερο με τα κοινά του συλλόγου μας του Αλέξανδρου Υψηλάντη όπου τα τελευταία 15 χρόνια ήταν αναπόσπαστο μέλος της Βυζαντινής και παραδοσιακής χορωδίας του συλλόγου όπως και του τμήματος ζωγραφικής ενηλίκων, και φυσικά βοηθούσε και έδινε το παρόν σε όλες τις εκδηλώσεις του συλλόγου.

Μεγάλη γιορτή για την Χριστιανοσύνη η 21η Μαΐου, Κωνσταντίνου και Ελένης, με πολλούς και πολλές να εορτάζουν, αλλά ό-

λοι συγγενείς, φίλοι, γνωστοί, μέλη του συλλόγου και σχεδόν το σύνολο των κατοίκων του χωριού με ένα βουβό κλάμα και παρά τις απαγορεύσεις λόγω του κορωνοϊού παραβρεθήκαμε, στην εξόδιο ακολουθία που τελέσθηκε στον Ι.Ναό Ζωοδόχου Πηγής και στην μετέπειτα αποχαιρετιστήρια πορεία προς τα κοιμητήρια της Νέας Τραπεζούντας, την τελευταία κατοικία της αγαπητής Αθηνάς Αθανασιάδου.

Αιωνία της η μνήμη.

Για το Δ.Σ. του Συλλόγου
«Αλέξανδρος Υψηλάντης»
ο Πρόεδρος

Βασίλειος Παραδεισόπουλος

Αποχαιρετισμός σε έναν πολύ καλό φίλο και συνεργάτη του συλλόγου μας

Ακόμη πιο φτωχή έγινε η ποντιακή παραδοσιακή μουσική μετά την απώλεια του αγαπητού Γιώτη Γαβριηλίδη που απεβίωσε το Σάββατο 6 Ιουνίου 2020, σε ηλικία 60 ετών, στο χωριό του το Κολχικό Λαγκαδά. Μία απώλεια που ήρθε να προστεθεί σε αυτές των Πόλιου Παπαγιαννίδη και Χρήστου Τσενεκίδη, δύο πολύ αξιόλογων καλλιτεχνών με μεγάλη παρουσία στα ποντιακά δρώμενα.

Ο Γιώτης Γαβριηλίδης ένας από τους πιο γνήσιους εκφραστές της ποντιακής μουσικής παράδοσης, με μεγάλη και σημαντική παρουσία στο χώρο. Από πολύ μικρή σχετικά ηλικία η έντονη βιωματική σχέση του με την ποντιακή μουσική και το τραγούδι, είχε ως αποτέλεσμα να συνεργαστεί με τους πιο αξιόλογους λυράρηδες του ποντιακού χώρου, και με τους περισσότερους ανά την Ελλάδα ποντιακούς συλλόγους.

Ο Γιώτης, ο πολύ καλός φίλος και συνεργάτης του συλλόγου μας, και ιδιαίτερα αγαπητός σε όλη την Νέα Τραπεζούντα. Η σχέση με τον σύλλογο και την Νέα Τραπεζούντα, κρατά από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 όπου πρωτοεμφανίστηκε σε εκδήλωση του συλλόγου, και ήταν εκείνος με τις περισσότερες παρουσίες τόσο σε εκδηλώσεις του συλλόγου όσο και σε πολλές κοινωνικές εκδηλώσεις φίλων και κατοίκων της Νέας Τραπεζούντας.

Ιδιαίτερα αγαπητός και στην ποντιακή νεολαία, και ειδικά στους νέους λυράρηδες με τους οποίους είχε ειλικρινή και αγαστή σχέση, και δεν δίσταζε ο Γιώτης Γαβριηλίδης να έχει δίπλα του νέους λυράρηδες τόσο σε μεγάλες όσο και σε μικρές εκδηλώσεις, γεγονός που έγινε και στον σύλλογό μας όπου έπαιξε πολλές φορές με τους νεαρούς λυράρηδες του συλλόγου, τον Αλέξανδρο Αλχαζίδη και τον Βαγγέλη Παραδεισόπουλο.

Με αυτά τα λίγα αποχαιρετιστήρια λόγια αγάπης και ευγνωμοσύνης, το Διοικητικό Συμβούλιο του συλλόγου μας εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια προς τους οικείους του αγαπητού Γιώτη Γαβριηλίδη.

Αιωνία του η μνήμη.

Από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου
«Αλέξανδρος Υψηλάντης» Νέας Τραπεζούντας.

Από το άρμητρον της Τριχιάς

Φωτογραφικό ταξίδι στο χρόνο μέσα από το πλούσιο
φωτογραφικό αρχείο του συλλογού μας

Αρχείο: Μαυρόπουλος Λάζαρος
Παραδεισοπούλου Γεωργία

Φώτο 1: Στα μέσα της δεκαετίας του 1960, παρέα νέων του χωριού πηγαίνουντας στο σπίτι του Κωνσταντίνου Σεϊταρίδη (φωτογράφος) στην εορτή του. Από Αριστερά: Πετριδης Κωνσταντίνος – Παραδεισόπουλος Παύλος – Σταυριανίδης Γιάννης – Μαυρόπουλος Λάζαρος – Σουντουλιδης Αναστάσιος – Τερζίδης Περικλής – Μαυρόπουλος Χρήστος – Στρατηγόπουλος Γιάννης – Ζανέτας Ιωακείμ. Μπροστά με ανοιχτά τα χέρια, ο Λαδόπουλος Μιχάλης και ο Λυκίδης Σταύρος.

Φώτο 2: Σε γάμο στη Νέα Τραπεζούντα τη δεκαετία του 1960. Από αριστερά: Αθανασιάδης Λάζαρος – Μαυρόπουλος Λάζαρος – Αθανασιάδης Ηλίας – και ο Χατζηιωαννίδης Ανδρέας.

Φώτο 3: Ημέρα πανηγύρεως Ζωοδόχου Πηγής στο καφενείο του Αναστασίου Λυκίδη το 1969. Από αριστερά: Αλχαζίδης Πέτρος – Παραδεισοπούλου Γεωργία – Παραδεισοπούλου Ιφιγένεια – Χαραλαμπίδου Σοφία – Σταμπουλή Έλλη – Λυκίδης Σταύρος – Λυκίδης Μιχαήλ. Όρθιοι: Εφραιμίδου Βούλα – Κοκκινίδης Αναστάσιος.

Φώτο 4: Στο πάρκο Κατερίνης αρχές της δεκαετίας του 1960. Από αριστερά: Κοσμίδης Αναστάσιος – Μαυρόπουλος Λάζαρος – Μαυρόπουλος Χρήστος – Αθανασιάδης Δήμος.

Φώτο 5: Στην μουσική ταβέρνα του Τάσου Ελευθερίου στον Κάτω Άγιο Ιωάννη στα μέσα της δεκαετίας του 1960. Από αριστερά: Μαυρόπουλος Λάζαρος – Αβραμίδης Κωνσταντίνος – Παραδεισόπουλος Γιώργος – Αβραμίδης Χαράλαμπος – Κουτσουμπέλης Ντίνος από Κορινό – Σουντουλιδης Αναστάσιος – Ζανέτας Βασίλειος.

Φώτο 6: Στην ταβέρνα του Τάσου Ελευθερίου στον Κάτω Άγιο Ιωάννη. Από αριστερά: Μαυρόπουλος Δημήτριος – Αβραμίδης Αναστάσιος – Αδαμίδης Δημήτριος – Μαυρόπουλος Λάζαρος – Γεωργιάδης Ιορδάνης – Αδαμίδης Κωνσταντίνος – Λυκίδης Αναστάσιος – Γεωργιάδης Ευθύμιος – Ανθόπουλος Νικόλαος.